

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 13 FEBRUARI 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

GÄSFLICKAN. OLJEMÅLNING AV ERNST JOSEPHSON. FRÅN HANS SENARE ÅR.
UTSTÄLLD I SVENSK-FRANSKA KONSTGALLERIET.

DAGBOKENS FÖRFALL.

Av MATTS A. STENSTRÖM.

SKRIVS DET DAGBÖCKER NU FÖR tiden eller har det råkat bli ett alldeles omodernt och smått förkastligt kvällstundsnoje att sitta vid skrivbordet och säga sig själv förtroligheter, att vara sin egen bikt-fader, botgörare och tröstare, lyssnare och berättare i en person? Finns det ännu män av betydelse och kvinnor av charm och intelligens, som dag för dag söka sammanfatta sina intryck, tankar och omdömen utan avsikt att bums göra en bok av det eller har den intima journalen sjunkit ner till att blott och bart tjäna såsom utlopp för olyckligt förläskade gymnasisters skrivklåda eller backfischars tanklösa pjoller? Har dagboken ännu en uppgift att fylla eller har den blivit överflödig i denna telegrambyråernas och de — åtminstone i prenumerationsanmälningarna — välunderrättade dagstidningarnas tid?

Det är frågor som man inte så lätt besvarar endast med en smula personlig erfarenhet och några till offentlig kännedom komna exempel. Det är visserligen sant att det under de senaste åren skrivits fler memoarer än förut under flera decennier och att man kanske borde anta, att samvetsgrannt förda dagböcker oftast legat till grund för dessa arbeten, men diskussionen om tillförlitligheten av uppgifter om händelser, sammanträffanden och samtal i dessa minnesverk tyder mycket ofta på att ett osvikligt minnesstödande underlag av dagsanteckningar saknats. En av den engelska societetens främsta damer har skrivit ett sensationellt memoarverk, som vittnar om både intelligens och iakttagelseskärpa, men vars allmänna trovärdighet lider något av en del för de initierade lätt påpekade minnesfel, som en omsorgsfullt förd dagbok kunnat förebygga, och samtidigt har en pigg liten flicksnärta i samma land åstadkommit en alldeles mönster-gill, genomslutlig och i detalj trovärdig dagbok, som väckt nästan lika stor uppmärksamhet utan att på något vis vara i samma mening sensationell. Den lilla flickan har haft tid och uthållighet att dag för dag skriva ner sina färskaste intryck, men det förefaller som om damen av värld varit alltför upptagen av sin ställnings plikter för att hinna föra en samvetsgrannt journal — och detsamma gäller nog i ganska stor utsträckning en del av våra dagars många manliga memoarförfattare. Det är beklagligt, ty även det bästa minne kan svika, och erinringar som sakna fasta hållpunkter eller intryck som åter måste mödosamt manas fram ur hjärnans gömslen brista lätt i trovärdighet och omedelbarhet. Det är gott och väl med memoarer, men bygga de ej på säkra anteckningar få de ofta mer karaktär av haltande litterära försök än av goda tidshistoriska dokument.

Kan vår egen tid undvara sådana subjektiva intima tidsbelysningar; är telegrammens, tidningarnas, och de torra handlingarnas material tillräckligt för att tillsammans med plock ur den tidsmålade litteraturen inför framtiden lämna en levande och sann bild av vår underliga epok? Med all respekt för detta materials oerhörda omfång har man svårt att tro att det skall vara tillfyllest och om

FÖR EN TID SEDAN SKREV ELIN Wägner i Idun om "dagbokens fröjder" och lämnade några små vinkar om hur den förståndiga nutidsmänniskan bör lägga upp sin dagbok. Här nedan talar en författare om vad dagboken var förr i världen och vad den bör och icke bör vara. Genom dagboken har till vår tid förmedlats några av de intimaste och bästa livs- och själsskildringar vi äga, framhåller han, och Clio själv kan stundom sägas ha fört pennen. Men dagboken har också under de tider, den var modern, frestat till osunt rotande i sig själv, och den har stundom liksom förts med spegeln i hand och på fågeln i bakgrunden. Om det förtroliga brevet — dagbokens moderna komplement och ofta dess ersättning — talas i anslutning till detta i en annan artikel.

dagboken verkligen kommit ur bruk bland dem som ha något av vikt att anförtro den, så måste det nog en gång komma att väcka saknad.

Dagboken kan såsom litterär företeelse inte skryta med någon utomordentligt hög ålder — är man sträng i kraven, kan man knappast uppskatta den till mer än halvtannat århundrade — men den saknar inte förnämliga anor. Horatius säger att den gamla satirikern Luki-lius anförtrodde åt papperet alla sin förtro-ligheter och att hans hela liv står att läsa i hans verk, Horatius själv är inte främmande för dagbokens grundtanke, Xenofon och De bello gallicos författare inte heller och Markus Aurelii betraktelser stå den verkliga dagboken mycket nära, men känslan för dagen såsom ett avslutat helt, en avrundad tidsperiod, känslan för datum och klockslag var ännu allt för litet utpräglad för att den riktiga dagboksformens skulle kunna uppstå. Man räknade med större och mera svävande tidrymder. I de medeltida klostren fick man så mycket starkare känsla för varje dags särskilda betydelse genom kyrkoårets större och mindre minneshögtider och för de olika tidpunkterna före eller efter någon av dagens många mässor och regelbundet återkommande förrättningar. I klosterkrönikorna, som ofta fördes med stor punktlighet, dyka också en del personliga anteckningar upp, vilka närma dem till dagboken, och samtidigt utbildas en annan typ av dagboks-föring inom handelslivet, inom hushållet och inom vetenskapen. Renässansens personlighetsutveckling, vilken kan betecknas såsom en övergång från typ till individ, lade grunden för självbiografien, och tiggarmunkarnas och jesuiternas skarpa utslipning av biktinstituten underströk vikten av en fördjupad självgranskning, ett uppmärksamt vakande över handlingar och tankar och ett notering i minnet av pro et contra — liksom sedermera den pietistiska åskådningen gav anledning till mi-

nutiöst självvranssakande och nästan själv-gisslande dagböcker. Flera av fjorton och femton-hundratalets stora konstnärer ha efterlämnat självbiografiska anteckningar, i några fall med försök att se det egna jaget i tidens stora sammanhang. Albrecht Dürer lade dels upp grunddragen till en självbiografi och förde dels en ganska utförlig resedagbok, och det visar sig även sedermera att intrycken under resor och studiefärder alldeles särskilt påkalla dagligt antecknande och sammanfattande.

Dagbokens utveckling löper emellertid på en sträcka parallellt med brevets och stundom sammanfalla de båda linjerna alldeles. Jonathan Swifts brev till Stella under några år i början av sjuttonhundratalets andra decennium äro sålunda att betrakta såsom en ren dagbok och i nästan lika hög grad gäller detsamma om en tidigare fransk brevsamling, Mme de Sévigné's täta skrivelser till sin dotter. Där finnas självbetraktelser både inifrån och utifrån, anteckningar om dagens händelser inom den skrivandes intressesfär, porträtt av samtida och återgivande av hört och sett — allt i en intim, men dock litterärt ambitiös form. Fastän ävenledes framställd i brevets form har Diderots och Grimms bekanta Correspondance litteraire en ren dagbokskaraktär — skillnaden mellan dessa brev och en modern dagbok är knappast någon annan än att den sentida skribenten med eller utan rätt misströstar om att finna en i allt fullt förestående breymottagare och därför adresserar skrivelserna till sig själv.

Först under senare hälften av sjuttonhundratalet utvecklas dagboken till sin renaste och förnämligaste form och under denna tid har den givit värdefulla bidrag till världslitteraturen — således under samma århundrade som frambragte den hart när oöverskådliga mängden av äkta och falska memoarer och intima tidsskildringar och under samma period som gjorde brevskrivandet både till en finslipad konst och till en i hysteri urartande modesport. Några av de allra främsta bland dessa dagböcker voro skrivna utan tanke på ett framtida publicerande — bland dem Herders berömda resedagbok, vilken nästan står som urtyp för den goda dagboken — men särskilt sedan Zürichfilosofen Lavater, som inte var fri från benägenhet att kokettera och posera, på sjuttioalet under stor uppmärksamhet publicerat delar av sin hemliga dagbok, blev det allt vanligare att dagboksskrivarna togo med i räkningen att deras intima utgjutelser en gång skulle komma att befordras till trycket och i åskilliga fall har huvudsyftet med dagboks-förandet just varit ett framtida publicerande. Så är givetvis fallet till exempel med bröderna Goncourts berömda och enastående stoffrika dagböcker och här ha anteckningarna även fått tjäna ett annat syfte, nämligen att inför eftervärlden ställa de rikt begåvade brödernas egna personligheter i den mest effektfulla belysning. Utan att man vill fränkänna de båda bröderna sanningskärlek, kan man inte undgå att lägga märke till att de spela regissörer inför verkligheten, att de arrangerade och lägga till rätta, välja och vraka sitt

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m.m. Beställningsavd. för klädningar och linge. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.

Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika. EMMY KYLANDER.

MODERNA BREV OCH EVIGA BREV.

BREVET ÄR DAGBOKENS NATURLIGA komplement. Dagboken i sin gamla goda, eller dåliga, form, sådan författaren här intill karaktäriserar den, har kommit ur kurs, och de små praktiska dagboksanteckningarna i en almanack inbjuda inte till någon självbespeglning i tidens rinnande ström. Men goda brevskrivare äro vi nu alla. Det är i brevet, vi lägga in våra förtroliga utgjutelser, hellre än i dagboken. Och det är kanske praktiskt. Den förtroliga brevskrivningen ålägger oss en frimodig, kanske ofta bara skenbar öppenhet och samtidigt en ständig självbehärskning och självkritik — på det viset verkar den uppfostrande i modern riktning. Japanerna måste gilla den. En av deras livsprinciper går ut på, att vi inte skola övervinna våra karaktärsfel, men dölja dem och för säkerhets skull aldrig tänka på dem — om dagboken kan fresta oss att dröja vid våra fel, så nödgas oss det förtroliga brevet i stället att söka dölja dem under en tilltvingad älskvärdhet.

Man har talat om att brevet i vår tid kommit på dekadans, liksom dagboken, konversationen och moralen. Det är säkert oriktigt. Vi ha inte våra förfäders preciosa sätt att skriva brev, vi ha slopat de långa satserna och de många adjektiven. Vi ha vant oss vid att skriva enkelt, naturligt, rakt på sak, och med det ha vi blivit goda stilister. Det finns författare, som i sin strävan att nå en god stil söka tänka sig, att de skriva ett brev, när de

göra en novell. Det tyder på, att det förtroliga brevet är det enklaste och därför bästa litterära framställningssättet.

Det finns otaliga sorters brev. En av de intressantare, som ofta ställer avsändarens personlighet i god belysning, är brevet till den okände. Låt oss tänka oss, där finnas två stora kvinnliga skribenter. Den ena är i sitt affärsbrev eller vad det är till den okände kort, litet ovillig, och fastän eljes utmärkt stilist uttrycker hon sig nästan oriktigt. Hon yppar med det sin avvisande hållning mot yttervärlden. Så är där en annan. Hon drar i sina enkla rader in ett stycke av naturen och livet, sådana de just nu liksom stå omkring henne; hon talar om regnet, som smattar på rutan, om denna brevskrivningens söndag, som påminner om en annan, viktig söndag för många år sedan. Hon visar sig till och med i sina affärsbrev expansiv; hon skriver säkert böcker som hon skriver brev.

Det finns ett slags brev, som genom alla tider varit sig likt: kärleksbrevet. Till och med dess terminologi är på det hela taget sig lik genom seklerna, med de obetydliga så att säga tekniska förändringar, som tvåtusen år kunna vålla. Den unge mannen i det gamla Rom hörde, när han for från sin älskade, de små vågorna kring båtens åror viska hennes namn, och berättar det för henne i sitt brev. Den nutida älskaren hör det ljuva namnet i snälltågets dunk, när han reser från henne. —

Det äldsta kärleksbrevet, som blivit bevarat till vår tid, är visst en 4,000 år gammalt (det är Frederik Poulsen, som berättar om det). Det påträffades i det gamla Babylon och var skrivet på en tegelplatta. Där stod något i den vägen: "Jag skickar detta med Assur till dina föräldrars hus. Jag var i Babylon i går, men träffade dig icke på mötesplatsen. Sorgsen återvände jag hem. Jag hälsar dig, käraste, och kommer åter i morgon!" — "Jag var i Babylon i går" — vad den ordvändningen klingar underligt levande i ett 4,000-årigt kärleksbrev! Man ser för sig någon nutidens gammal professor i assyriologi. Ur-åldrig har han slumrat ett tag över sina lärda mödor. Då tycker han sig vakna vid att en ung, skön kvinna svävar in och rör vid hans gamla hjärta, så att det går i blom. Han ler, han vet icke, om han lever i den tid, då Sapphos violdoftande poesi kom till, eller kanske senare eller tidigare, men han anar all världens ljuvlighet. Så vaknar han i verkligheten och finner sig lutad över det fyratusen-åriga kärleksbrevet. Och han förstår, att han haft besök av den fé, som i evighet vandrar genom världen och med sitt trollspö rör vid människornas hjärtan, så att de mitt i alla sina kval och mödor för några ögonblick få känna den ljuva drömmen, den sälla hänryckningen, som alltid skall locka samma ord från deras läppar.

E. TH.

stoff med ett visst syfte för ögonen, och att de emellanåt tilfoga en replik som aldrig blivit fälld, men som behövs för att ge rätta tillspetsningen.

Någon dagbok tillnärmelsevis jämförlig med bröderna Goncourts ha vi inte i vår svenska litteratur — av lätt förklarliga skäl — men i vår ingalunda föraktliga "memoarlitteratur" ingå en del för vår egen historia värdefulla dagböcker. En äldre dagbokstyp tillhöra de karolinska krigarnas minnesanteckningar, liksom Skyttes och Erik Dahlbergs dagböcker. Såsom ett monumentalverk inom denna litteraturgren kan man betrakta Hedvig Elisabeth Charlottas utomordentligt intressanta och omsorgsfullt förda anteckningar under den långa tidrymden 1775—1817 och flera av de mera bekanta memoarerna bygga på eller äro i nästan oförändrad form rena dagböcker. Adlert stöder sig i skildringen av Gustaf den tredjes italienska resa på en fyllig anteckningssamling som med skäl kan betecknas som dagbok. G. J. Ehrensvärd förde en noggrann journal, R. F. Hochschilds memoarer vila till största delen på ett i dagboksform samlat stoff — författaren anmärker att tilltagande enskilda göromål och händelsernas myckenhet nödgade honom att göra dagliga nedskrifter, — H. G. Trolle-Wachtmeisters anteckningar och minnen börja med en resedagbok och vila i fortsättningen dels på regelbunden dagboksföring dels på strödda anteckningar, Lars von Engeström var såsom intresserad och kunskapsrik samlare även en flitig antecknare och detta kom givetvis hans under de sista åren i Sverige nedskrivna memoarer till godo, Ehrenström utarbetade sina historiska anteckningar på ålderdomen, men hade väl troligen ävenledes en del samlat anteckningsmaterial, Posthumus-Hellberg säger om sina minnen i tolv delar att de varken äro historia eller självbiografi utan rätt och slätt anteckningar ur

minnet och dagboken. Sist, men viktigast Carl Gustaf Tessins väldiga anteckningssamling från åren 1756 till 1769, som han visserligen själv kallade en skräplåda, men som av eftervärlden måste betraktas såsom ett av de värdefullaste dokumenten i den svenska dagbokslitteraturen. Armfelt, Fersen och Fredrik Sparre kunna också nämnas såsom mästertliga dagboksförfattare under Gustavianska tidevarvet.

Under adertonhundratalets första del an-

sågs det som en plikt för varje någorlunda betydande man eller kvinna att föra dagbok och först det myckna publicerandet av både äkta och diktade dagböcker började väcka vissa betänkligheter. Goethe var ju en utomordentligt samvetsgrann dagboksförare och ansåg i yngre dar dagboken vara ett ypperligt medel till självprovning och självuppfostran, men hans entusiasm svalnade efter hand och han fick blicken öppen för de faror dagboksskrivande gömmer på för en svagare karaktär. I stället för att bli ett medel till självuppfostran blev dagboken ofta självändamål och det vidlåde den samma brist som bikten, att då en svaghet, ett fel eller en synd hade anförtrots åt den och hjärtat lättats så var allt gott och väl därmed. Ett av dagbokslitteraturens främsta mästerverk, Amiels Journal intime, visar just hur en rikt begåvad man nästan fullständigt uttömmar sin handlingskraft i en söndermalande självkritik, en bloduttömmande vivisektion på sin egen kropp och sitt eget väsen. En annan svaghet visar till exempel Marie Basjkirtsevs på sin tid mycket omtalade dagbok — den är falsk, tillrättalagd, arrangerad och visar en kvinna, som framför spegeln draperar sig för att göra bästa verkan på ett framtida publikum.

Om sålunda dagboksskrivandet gömmer både faror och svagheter bör det dock ingalunda drabbas av någon allmän förkastelsesdom och läggas bort som en föråldrad modesak. Dagboken kan uppleva sin pånyttfödelse — symptom därtill saknas kanske inte alldeles, man skulle kunna ställa upp greve Hermann Keyserlings under förra året i flera upplagor utkomna Reisetagebuch eines Philosophen såsom ett värdigt motstycke till Herders resedagbok och vår tid skulle kanske åter kunna finna ett medel till självprovning och självuppfostran i den.

Hemlig ångest.

*DAGARNA SOM STILLA FARA,
nätterna som mörka svinna,
det är de som alltjämt tvinna
livets tråd till livets snara.*

*Höstarna som röda brinna,
vårarna som stråla klara
hemlig ångest ge mig bara:
allt förlora, intet vinna.*

*Hjälp mig, Herre, mina händer
tag i natten, lät mig känna
om du finns i mörka länder!*

*Sänd ur molnens tunga hopar
blixstens eld som kan förbränna
skräcken, som från blodet ropar!*

TORSTEN REHNSTRÖM.

CAP KAKAO

**är genom sin fylliga, goda smak och renhet
den bästa och billigaste.**

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

IDUNNS FÖLJETONG

LUCIA. AV MATILDE SERAO.

ÖVERSATT FRÅN ITALIENSKAN AV ERNST LUNDQUIST.

(Forts. fr. n:r 5.)

"VART SKA VI GÅ?" FRÅGADE DEN andra tveksamt.

"Om du håller av mig..."

Caterina frågade ej mera. Hon klädde sig ljudlöst; då och då såg hon på Lucia, som stod kvar bredvid henne, orörlig som en staty. Då Caterina var färdig, fattade hon hennes hand för att föra henne med sig.

"Du skall inte vara rädd", viskade Lucia, då hon kände, att Caterinas hand var iskall.

De gingo framåt den smala gången mellan sängraderna. Endast Artemisia Minichini vände sig i sängen och ett ögonblick såg det ut, som om hon öppnade ögonen. De stannade och sågo på henne. Eljes var det ingen, som rörde sig. Då de gingo förbi Friscias säng, den sista nere vid dörren, böjde de ner huvudet och gjorde sig så små de kunde. Detta ögonblick föreföll dem långt som ett sekel. Då de kommo ut i korridoren, tryckte Caterina Lucias hand, som om de undgått en stor fara.

"Kom", viskade åter Lucias övertalande röst. "Kom!"

Och hon drog henne med sig framåt den mörka korridoren, gick långsamt men säkert och höll sig tätt intill väggen. Genom fönstren såg man nattens mörker. De bågge vita skuggorna gingo genom den svarta skuggan. Lucia kände åter, att Caterinas hand blev kall.

"Kom", viskade hon och närmade sitt ansikte till Caterinas liksom för att med sin andedräkt meddela henne den kraft hon saknade.

De hade kommit fram till trappan. Lucia stack in Caterinas hand under sin arm. Caterina hade tillslutit ögonen och lät helt och

runt omkring och höllo andan. Endast med motvilja lämnade de det dyrbara djuret från sig. Ann Charlotte måste skratta åt dem: de gå alltjämt i förberedande med sina vita mössor.

Innan bilen ännu fullt försvunnit ur synhåll, fortsatte doktorn sitt lilla tal. Flickorna, förströdda, ur stämning, fulla av längtan efter Argentina, efter livet, passionen, apan, överflödet, lyssnade utan entusiasm. De visste att Ann Charlottes närhet alltid kommit doktorn att se ner på dem och trodde med säkerhet, att de skulle få en släng av hans forna förakt i talet.

Men det var inte så. Skapa er en egen framtid, flickor, sade han till dem. Lita på er själva, så går det er väl. Ge inte tappt! Stå på er rätt! Endast det man kämpat sig till äger värde.

Flickan med laudatur jublade i sitt hjärta. Jag skall bli filosofie magister, beslöt hon. Jag struntar i Ann Charlotte.

Men de andra tänkte: Pytt, vad han menar det här. Det säger hon bara för man måste på studentexamen. Det vet väl vi vilket kossalt, medhåll hon alltid hade, Ann Charlotte.

hället leda sig av den andra. Hon räknade mekaniskt stegen, men sedan glömde hon siffran och tyckte, att det aldrig tog något slut på denna trappa. Hon visste ej, om de hade vikit av till höger eller vänster, hade ingen aning om, var de befunno sig. Hon lät leda sig som ett fromt lamm.

"Kom, kom, kom", viskade åter Lucia uppmuntrande.

Plötsligt stannade de utanför en dörr. Lucia släppte Caterinas hand och satte en nyckel i låset; dörren gick upp med ett gnisslande ljud. En kylig luft slog emot de bågge unga flickorna, och en liten låga spred ett matt ljus i rummet framför dem. Det var en lampa, som brann framför madonnans bild. De voro i kapellet.

Lucia böjde sig lugnt inför altaret och tänkte två kandelabrar. Sedan vände hon sig till Caterina, som stod där helt förvirrad i ljuskenet, och sade ännu en gång:

"Kom."

De gingo fram till altaret. En behaglig fuktig svalka dämpade augustinattens värme i den lilla vitrappade kyrkan med sina två höga fönster, som stodo öppna. En svag doft av rökelse svävade ännu omkring i luften. En fridfull stämning vilade över hela kyrkan, kandelabrarna stodo på sin plats, vaxljusen voro släckta, sakramentet låg gömt i sin monstrans, altarduken var uppvikt för att ej bli urblekt. En rikt utsirad konsol av silver, bakom vilken Lucia hade tänt en kandelaber, bildade på väggen skuggan av ett jättedjur med tankfull profil. Caterina stod där som en sömngångerska med sin hand viljelöst i väninns; den var nu brännhet, Lucia hade smittat henne med sin feber. Hon gjorde ej flera frågor, hon begärde ej att få veta, vilken sällsam ceremoni de kommit för att utföra vid denna ovanliga timme i kapellet, som var upplyst endast för deras räkning. Hon erfor en obestämd ångest, kände ett behov av sömn, en tyngd i huvudet, hon längtade efter att få återvända till sovrummet, lägga ner huvudet på kudden och somna in igen. Men liksom de, som drömma, att de vilja göra något, men varken ha ord att uttrycka sin starka vilja eller kraft att utföra den, så kände hon sin vilja förlamas under detta dvallika tillstånd. Hon såg sig slött omkring, förstod ingenting och ville ingenting förstå. Då och då gäspade hon nästan omärkligt.

Lucia sammanknäppte händerna över bröstet och fäste blicken på madonnans bild. Icke ett ljud trängde sig fram över hennes halvöppna läppar. Caterina, som stod bredvid, böjde sig fram för att se på henne. Bland alla de tankar som rörde sig i hennes dåsiga hjärna, var det en, som ständigt kom tillbaka: var ej det hela en dröm och Lucia ett fantom? Caterina strök sig över pannan liksom för att komma till besinning och jaga bort denna synvilla.

"Hör på, Caterina, och sök förstå mig rik-

tigt, bättre än jag kan uttrycka det. Lovar du att skänka mig hela din uppmärksamhet?"

"Ja", svarade den andra med ansträngning.

"Du vet själv, huru mycket vi ha hållit av varandra. Näst Gud, Madonna-Adolorata och min far har jag älskat dig högst. Du har räddat mitt liv, det skall jag aldrig glömma. Om inte du hade varit, skulle jag nu förtäras i helvetets eld, där självmördare brinna i all evighet. Tack, min älskling. Tror du på min tacksamhet?"

"Ja", sade Caterina och spärrade upp ögonen, liksom för att bättre kunna förstå allt.

"Nu skola vi, som hålla så mycket av varandra, skiljas. Du går till vänster, jag till höger. Du gifter dig, jag vet inte, vad jag tar mig till. Skola vi återse varandra snart? Jag vet inte. Skola vi komma att leva tillsammans i framtiden? Jag vet inte. Vet du någonting därom?"

"Nej", svarade Caterina med en skakning på huvudet.

"Nåväl, jag föreslår dig att övervinna tiden, avståndet, omständigheterna, människorna, om de sätta sig emot vår vänskap. Åtskilda, fjärran från varandra, om ödet vill det så, skola vi älska varandra som i dag och i går. Lovar du mig det?"

"Jag lovar det."

"Madonnan hör oss, Caterina. Svär du, att du vill hålla ditt löfte?"

"Jag svär det", upprepade Caterina entonigt som ett eko.

"Även jag lovar det. Aldrig skall någon, varken med ord eller gärningar kunna rubba denna vår fasta vänskap. Lovar du det?"

"Jag lovar det."

"Även jag lovar det. Aldrig skall den ena söka göra den andra någon skada, aldrig skall hon av fri vilja förorsaka henne någon sorg, aldrig skall hon svika henne. Lova det. Madonnan hör oss."

"Jag lovar det."

"Jag svär det. Alltid, under alla förhållanden och på allt sätt, skall den ena söka hjälpa den andra. Säg mig, om du lovar det."

"Jag lovar det."

"Även jag. Ännu mera: den ena skall alltid vara beredd att offra sin lycka för den andra. Svär!"

"Jag svär."

"Även jag svär det. Och vidare: den ena skall vara redo att dö för den andra. Svär det, svär det!"

Caterina tänkte sig om ett ögonblick. Var det en dröm eller stod hon verkligen i begrepp att binda sig med ett löfte för hela livet?

"Jag svär det", sade hon i fast ton.

"Jag svär det", upprepade Lucia. "Madonnan har hört oss. Ve den som sviker! Hennes skall Gud straffa."

Caterina instämde med en nick. Lucia tog upp sitt radband ur fickan. Det bestod av blå lapislazulikulor förenade med silverringar.

PÄHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessert-
choklader. Högfina kvalitéter.
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pählssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö

Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

skulle betala klassens kaffe och bakelser, men det gjorde hon inte.

Ett par av kamraterna följde Ann-Charlotte, eggande henne med frågor. Det var ännu så mycket, som var dunkelt. Hur hade väl allt gått till? Hon svarade undvikande men visade fästmannens porträtt, en herre i medelåldern av stramt, befallande utseende.

— Jag tycker han ser grym ut, sade en av flickorna med riktig instinkt.

Ann-Charlotte skrattade.

Det kommer sig av att han har en droppe indianblod, men det är bara fint, sade hon, Han är den snällaste människa i världen.

II.

Nu var den stora dagen inne. Examen var lyckligt avklarad, till och med den obegåvade hade fått sig approbatur efter en tvekan, som nu endast förhöjde ögonblickets glädje. I den ljusa milda sommarkvällen hade de vitklädda studentflickorna samlats till en liten festlighet uppe på vårdkasberget, där stadens lilla Skansen och friluftrestaurant låg. Man hade beställt supé och bjudit lärare och lärarinnor. Vid bord omkring sutto föräldrakotterier och hade sin fröjd åt flickorna.

En högtidlig glädje rådde i kretsen. De vita mössorna voro tecken till att man fyllt ett mått, lyckats med den första uppgift livet ställt. Tänk att veta så mycket — alla större händelser, snillen och floder i världen och att ha lov att glömma dem alla.

Läraren i modersmål och litteraturhistoria höll ett litet tal. I detta ögonblick kände han sig smått rörd över sina flickor. Han visste med sig att han behandlat dem ganska otåligt och lagt ner minsta möjliga möda på en undervisning han åtagit sig uteslutande av ekonomiska skäl, allt medan han var öppen motståndare till flickors studier. Och likväl hade de inte skött sig så dåligt i dag. Därför talade han för första gången utan ringaktning till dem.

Deras hjärtan veknade. De hade hatat honom, de hade önskat demonstrativt utesluta honom vid kvällens inbjudning. Men kanske hade de varit orättvisa, tänkte de nu. I grund och botten var han god. Förresten hade han varit drägligare sen Ann Charlotte slutade, om det nu var hennes närvaro, som utövade ett så olyckligt inflytande på honom.

Medan talet ännu pågick, körde en bil upp och stannade framför restaurantverandan, och i den satt Ann Charlotte, klädd i en vinröd automobilkappa av sämskskinn, och en tocque med metalliskt skiftande plymer, vilka skimrade genom en överklädsel av grå tyll. Hon smålog och lyfte handen till en hälsning. Chauffören hoppade av, tog en kartong från framsätet och utdelade med en världsmans behag å sin härskarinnas vägnar åt de unga damerna var sin väldig rosenbuket.

Doktorn måste avbryta talet, det blev allmän uppståndelse: flickorna hängde över verandaräcket och hälsade Ann Charlotte, tackade henne, både henne enträget komma upp och deltaga i deras fest. De voro så lätttrödda denna dag, att de gråto över hennes vänlighet.

— Jag har inte tid, sade Ann Charlotte,

Sjukpaviljongen i Grimmenstein — den storartade svenska gåvan till Österrikes tuberkulösa barn — har nu invigts. Bilden visar ligghallen.

jag ligger på Ulricehamns sanatorium, måste tillbaka till middan. Men ge mig ett glas, kära ni, så ska jag skåla med er.

Flickorna störtade alla på en gång ner med glas.

— Skål på dig, gamla Ann Charlotte! Hederspascha!

Doktorn stod kvar däruppe och betraktade scenen. Han hade bara utbytt en stum hälsning med Ann Charlotte. Han visste icke vad hans ögon kunde ha sagt om det intryck han erfor vid att se hur några månader förvandlat skolrättan och småstadsflickan till en blek, trött och erfaren skönhet, men han antog det var något, som hon tagit illa upp, ty hon såg icke vidare på honom, låtsades icke om honom.

Hon var i hög grad drottning Pettersson, där hon satt i bilen och berättade om Argentina för sina forna kamrater. Bredvid sig i bilen hade hon en liten apa, en liten, liten apa med ljusröd nos, som hon smekte nervöst, medan hon talade. Ack, det var ett härligt land hon kommit till. Det var löjligt att tala om att Sverige var vackert, innan man sett detta landets palmer och floder och fjäll eller Buenos Ayres upplyst nattetid.

Hennes hem var som en dröm, sade hon, hon levde där som en prinsessa. Man hade åtta rätter mat till lunch och lika många till middag, ja flera. Hon behövde aldrig göra någonting själv, hennes minsta vink åtlyddes. Vad hon gjorde? Red, jagade, spelade tennis, läste en rolig bok, klädde om sig. Hon hade alltid huset fullt av gäster, stor middag var kväll, herrarna i frack. — Läger du kläderna på golvet? — Ja, det kan du tro jag gör.

— Leds du aldrig? frågade en av kamraterna, som var en så trofast själ, att hon inte kunde tänka sig livet annat än i Broköping.

— Aldrig! Min man ser efter att jag inte leds. När jag är sjuk...

— Jaså, sjuk har du ändå varit?

Ann Charlotte kastade en snabb blick upp mot verandan. Hon ryckte på axlarna.

— Det var ingenting allvarsamt, men man måste ju bli aklimatiserad. I alla fall, så vek min man knappast från mitt läger. Å ni skulle se mitt sovrum i blått och silver!

— Det var roligt, kära Ann Charlotte, att du fått det så bra, sade klassföreståndarinnan vänligt däruppfifrån. Sanningen att säga,

tyckte vi alla du var bra ung att flytta så långt från de dina.

— Ja, sade Ann-Charlotte oändligt vuxet och verserat, det är ju en risk, att gifta sig med vem som helst, och då ännu mer med en utlänning. Men jag är glad, att jag råkat så väl ut.

Inom sig tänkte hon: tror de mig? Eller hör de, att jag ljuger? Men lärarinnorna tycktes fullkomligt ha sträckt vapen, och flickorna lyssnade till varje ord av hennes mun som om de haft livslevande mitt ibland sig en Karin Månsdotter, en Jenny Lind. Endast doktorn var tyst, gjorde inga frågor, visade ingen entusiasm. Det plågade henne.

— Varför skålar inte doktorn med mig? frågade hon och gav honom en lång blick.

— Jag höll just på och höll ett litet tal, när fru Ann Charlotte kom, sade han och jag stod och betänkte mig på att be om tillåtelse att fortsätta det.

Ann Charlotte hade en stark känsla av att vad hon än ville, det talet ville hon inte höra. Hon hade rest hit för att hon inte kunde låta bli, för att hon ville visa sin bil, sin apa, sin chaufför, väcka uppmärksamhet, se ner på de andra, bli avundad av de andra, de enfaldiga småjäntorna, som ingenting anade om det fruktansvärda priset för bilen, apan, chauffören och kammarjungfrun, som icke drömde om vad det ville säga att känna skräck för en man. Men höra honom, som kanske genomskådat henne, tala för den vita mössan och den hägrande framtiden, det ville hon inte.

— Vänta ett ögonblick, doktorn, sade hon, jag skall strax försvinna. Jag hör ju ändå inte med i ett sånt tal, tillade hon och försökte le. Han kom ner till henne och ställde sig vid vagnsdörren.

— Är ni ledsen för det? frågade han sakta.

Hon skakade på huvudet.

— Man kan inte ha allt, sade hon världserfare. Jag valde själv min del. Ja, doktorn gjorde väl sitt till, som alltid predikade för oss hur hopplöst det var för oss att göra vår karriär själva. Minns ni: "kvinnorna har intet att vinna av rättvisa betyg, men allt av mannamån."

— Har jag verkligen sagt det?

— Ja, och doktorn stod vid det också. Doktorn lät mig smaka mannamånens ljuvhet. Ni gav mig oförtjänta överbetyg. Så fick jag smak på överbetyg.

— Och nu har ni valt orättvisan på gott och ont?

— Inte på ont, svarade hon hastigt. Vad menar ni förresten, vad går det åt doktorn? frågade hon obehärskat.

— Jag menar ingenting annat, sade han lugnande, än att om ni vill komma tillbaka i fjärde ringen nästa höst, så ska ni få fullt rättvisa betyg. Och då ska jag hålla tal för er nästa studentfest.

— Tack för vänligheten, sade hon vemdigt. Det vete Gud var jag är och vad jag gör vid nästa studentfest. Men nu måste jag verkligen ge mig av. Min Gud, var är apan? Apan satt på bordet och gjorde skamlösa grimaser åt skolans vördade föreståndarinna, som aldrig i sitt liv vare sig förr eller senare blivit så respektlöst härmad. Flickorna stodo

Såväl konstnärliga som enklare
A/B SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

EXPRESSIONISM I FILM OCH KLÄDER.

Expressionistisk gatubild ur "D:r Caligari", som i dagarna skall upp på Röda Kvarn. Ett mordförsök: de expressionistiska fonddekorationerna förstärka det hemska intrycket.

VAD EN MERA KONSERVATIV ALLMÄNHET inte ville acceptera, när det bjöds den bara från konstgalleriets väggar, det kommer den strax bra mycket närmare in på livet med operakulissen eller filmdekorationen. Grünewalds dekorationer i "Simsen och Delila" väcka beundran och bifall, och nu låter en ny film, "Doktor Caligari", publiken se, vil-

ken oerhört stark verkan, som kan uppnås med den expressionistiska bilden. "Doktor Caligari" blir på sätt och vis ett agitationsmedel som få — om det nu ändå skulle vara så, att expressionismen i konsten kan återge något i den moderna psyken, som icke kan nås med andra medel?

"Doktor Caligari" är ett slags film-novell av den säreget suggestiva spökstämning, som man kunde finna litterär analogi till i t. ex. "Golem". Men det är som sagt dekorationerna, som äro det märkligaste. Det gäller om dem som om dekorationerna i "Simsen och Delila": de bilda ofta verkliga konstverk, fastän de i filmen närmast borde liknas vid teckningar med spelet av skugga och dager. Dessa lutande hus, som tyckas skola gå samman upptill, denna sneda lykta någonstades i ett hörn — de ge hela den mörka grändens nattliga skräckstämning mycket starkare än en vanlig naturalistisk fond skulle kunna göra. Eller de slingrande vägarna, där — för att uttrycka sig expressionistiskt — ångesten förföljer sinnesvillan, den vindlande trappan i bara svart och vitt, därhushallen — allt ger med samma medel samma förtätade stämning.

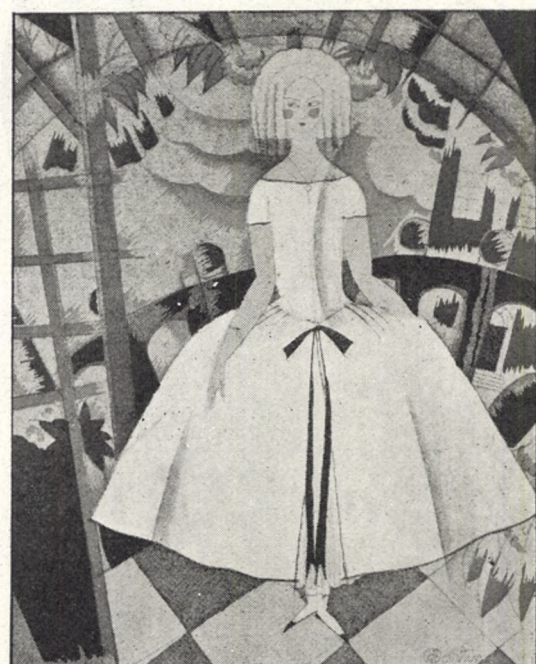
*

Expressionismen nöjer sig inte med att erövra teater- och filmdekoration. Den skall nu också börja prägla den bra mycket viktigare dekorationen: våra kläder. I de hyperlegantaste modetidskrifterna arbeta endast modernister som tecknare — vi se här ett par prov på deras konst. I Paris börjar man använda kubistiska motiv till "ornamenteringen" (som man väl får kalla det för) av de modernaste klänningarna — alltså underligt utdragna och hopslingrade linjer, här och där kanske en figur, som kan tydas som en bastuba, en gardessoldat eller vad

som helst. En annan nyhet: klänningarna kunna gärna vara tvåfärgade, alltså t. ex. rosa till ena hälften och beige till den andra. Det lär vara särskilt fördelaktigt för den dam, som är ute och går med två kavaljerer och t. ex. vill vända mot den ene en romantisk sida i rosa och mot den andre en praktisk i beige.

Expressionismen i modet illustreras ypperligt av denna eleganta teckning ur "Gazette du Bon Ton".

Detta skall vara en expressionistisk barnklänning mot bakgrunden av en kubistisk trädgård.

Ett litet krucifix var fäst därvid ävensom en liten guldmedalj med bilden av Madonna della Salette. Hon kysste den.

"Vi skola dela detta radband i två lika stora delar, Caterina. Den ena hälften skall du ta med dig, den andra behåller jag. Den skall bli en påminnelse om vår vänskap och vår ed. Då jag ber min aftonbön, skall jag minnas dig, och även du skall minnas mig i bönsens stund. Den felande halvan skall komma dig att tänka på din vän i fjärran."

Bägge togo de i var sin sida av radbandet och drogo hårt. De starka silvermärlorna

vilde icke ge efter. Tre gånger upprepades försöket, men utan framgång. De måste bända upp de små ringarna i stället för att slita av dem. Lucia tog krucifixhalvan, Caterina den andra halvan med medaljongen. Sedan omfamnade de bägge unga flickorna varandra.

Klockan slog tre. Då det åter blev tyst i skolan och i det tomma kapellet, knäböjde de på ett av altarets trappsteg, lade händerna i kors över bröstet, sänkte blicken och bådo tillsammans:

"Fader vår..."

ANDRA DELEN.

I.

I DET TÄTA, IHÅLLANDE, ENTONIGT och melankoliskt plaskande novemberregnet var det ännu gröna landskapet som utplånat. Insvept i regnet som i en töckenslöja låg Caserta där nere som en stor mörkgrå fläck på ljusgrå botten. Tifatabergen, som färgas så skarpt violett av höstens långa solnedgångar, voro försvunna bakom regnets förhänge.

(Forts.)

Äkta Spets- & Sidendépôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00.

2 tr. HISS.

Riks Ö. 4 36.

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr, Linne- och Bomullsväv.

DÄR ISHAVETS FÅGLAR HÄCKA.

PÅ ÄGGFÄNGST VID NOVAJA
SEMLJAS FÅGELFJÄLL. —:—

FÖR IDUN AV ALBERT VIKSTEN.

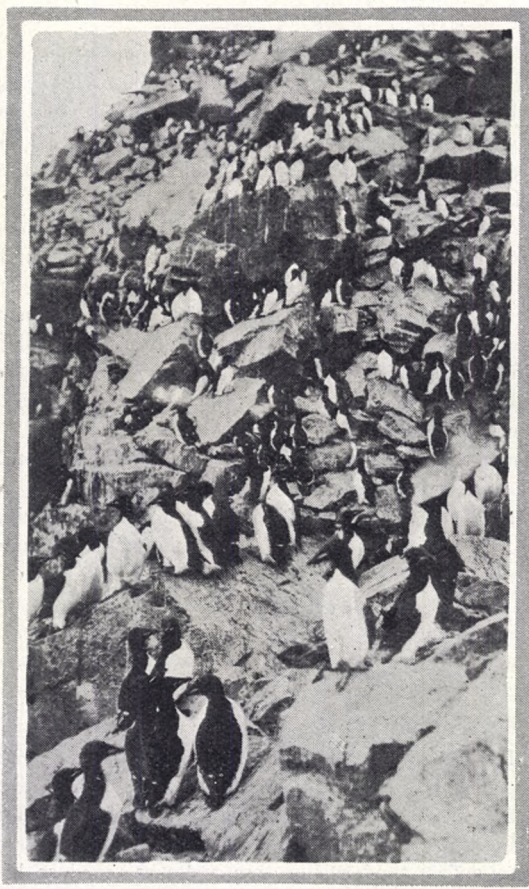
Vid Novaja Semljas ödsliga strand.

"Vi återvände med 200 döda fåglar".

En koloni småmåsar.

Fågelfjället är som ett stycke urtidnatur.

En alka lättar på vingarna.

I DAGAR OCH VECKOR HA VI strukit kring Novaja Semljas kust och jagat säl och storkobbe. När vi någon gång vid en paus i det blodiga arbetet låta blickarna glida ut över vidden, stanna de ofrivilligt vid de isiga fjälltopparna i öster, vilka i flera dygn flammade antingen i dagsolens vita, bländande sken eller i nattsolens dämpade rosaskimmer. Det låg för oss alltid något av mystik och saga över detta land i den eviga isens bojar, något som drog och lockade, från den första dagen. Havets ständiga vaggande under oss har även givit oss en oemotståndlig längtan till land. Att bara en liten stund få känna fast mark under fötterna, få lukta jord och njuta anblicken av något grönt i en solig backe. Vilket under!

Men så kommer dimman och stryker bort målet för vår längtan. Den kommer med en evighet av leda och väntan. Timmarna kräla sig fram som sniglar på dygnens oändliga radband. Ingenting inträffar, allt är sig likt dag och natt. Skutan vaggas och vaggas. Männerna stirra ut mot den obevekliga dimkretsen, under det att en dov svordom gång efter annan drunknar i diset, och däcksvaktens steg monotont dumpa mot det isiga däck.

— Blev det bara en liten reva i dimväg-

"Ett alkepar under den tid, då "kärleken sväl-
ler i dunklädda bröst". Foto Axel Lindblom.

gen, vore det bräckt i alla fall, säger skepparen och kisar förgäves efter vad alla väntat på.

Och de lätta dyningarna brusa mot de förrådiska isbergen någonstades inne i dimvärlden, en mås kommer singlande tyst som en vålnad från en annan värld in i synkretsen, uppslukas av dimman och är borta. Så dirrar med ens en bris med ett sakta sus genom riggen. Det frusna storseglet klappar och isbitar falla klirrande ned på däck.

— Äntligen! Äntligen!

Ett ljust band sträcker sig längs horisonten i väster, rullar upp sig som ett draperi för den tilltagande vinden, sliter dimtöcknen i trasor och släpper solen fram. Det skedda är som ett underbart trollslag, och männen på däck söka fögäves vänja ögonen vid det bländande ljuset. Horisonten vidgas, isbergens virrvarr träda fram i gnistrande, ärggröna nyanser och måsarna svinga sig som i översvallande glädje skriande mot skyn. Det är som om en tung börda lyftes bort från kvalda bröst, olusten och vresigheten i sinna skingras med dimmorna, man andas åter lättare, fyller lungorna med den renaste luften och spänner bröstet i nytt levnadsmod. Den livgivande solen och den befriande vinden ha gemensamt raserat den kvävande is-

KARNEVALSSTÄMNING.

KARNEVALEN TORDE VÄL ALDRIG KUNNA FÅ RIKTIG hemortsrätt i Norden — den är och förblir en söderns fjärl, som i den nordiska kylan mister det skimrande stoftet på vingarna.

Emellertid har man åtminstone i Stockholm försökt aklimatisera den så gott sig göra låter, och raden av muntra karnevaler har just nu i dagarna inletts. Bilderna visa en rad vackra karnevalstyper i kostymer, som samtliga utgått från Nordiska kompaniets i Stockholm ateljé.

Längst till vänster ha vi en modern Carmen i grön silkestrikå, varöver draperats en äkta kinesisk schal, som är skarpt grön med broderade rosor i cerise. De två närmast henne äro från den orient, som ger oss färgrika broderier och sällsamma drömmar om österländsk mystik. Kinesiskan här ovan med masken har en kornblå mandarinrock med gulgrön, broderad bård över svarta byxor av tjock atlas. De rika kinesiska broderierna i guld och silke utmärka också den österländska fantasidräkten närmast t. h.

Karnevalens Pierrette är alltid lika söt. Här — t. h. — bär hon en sidendräkt i gult, blått och grönt, svarta silkesstrumpor, svart ryschkrage och svart kapott med grön fjäder. Damen här ovan har en lustig fantasi-kostym: grön trikå med silverband och svart atlaskjol med invävt silver.

havsdimmans ogenomträngliga mur. Det är som om själva himmelen jublar i högblå strålgång över undret.

Alkorna draga mot land. De komma i hundra- och tusental från de oändliga havsvidderna. De susa fram över isfältet i stora flockar. På avstånd tätta de till mörka moln, oformliga fantastiska vidunder, som galoppera i cirklar och svängar, förenande sig med nya skaror, kretsa fram och åter i planlös yra. Det är det stora parningssträcket, den rusande älskogsleken, då en blir två och kärleken sväller i dunklädda bröst.

Novaja Semljas underbara vår står för dörren. Solskenet dallrar över de isiga fjällen, vårvattnet störtar ned i dalarna och dånnet dör bort i vidderns oändlighet. Ett isfjäll "kalvar" i fjärran. Det mullrar som en avlägset dundrande åska. Havet har fått ett nytt isberg, som i årtal skall simma omkring med otaliga andra. Vinden har stillnat, solreflexerna dansa över vattnet och himmelen är hög.

Men alkornas tusental draga mot land, och vattnet är ett vimmel av simmande fåglar. Deras vita bröst glänsa som ädel marmor mot havets gröna djup. De orma sig fram över dyningen i långa böljande led som bröllopsfolk i högtidskläder, de piska

vattnet med vingarna, höja sig i ett fladdrande kaos och svänga av inåt land mot de branta fjällen, där många århundraden sett dem samlas i parningens ystra lek varje återkommande vår.

Vår båt glider fram mellan de fantastiskt formade isbergen in mot land. Larmet och skriket från fågelfjället når oss som ett bedövande sorl. Den vildaste fantasi överträffas här av verkligheten. Stranden reser sig rakt över oss i hundra famnars lodräta väggar, som störta rakt ned i havets dånande bränningar. Och nedifrån efter hela branten över krönet och toppen är fjället belamrat med fåglar i millioner. Man blir som förvirrad och förhåxad av skrånets och oväsandet, då man kommer nära inpå detta myllrande fågelliv i denna fantastiska omgivning. Det är som om man plötsligt blivit kastad årtusenden tillbaka i tiden och befann sig mitt inne i urtidens oskärade natur, där den vilda storheten ännu ej skändats av en erövringslysten människas allt behärskande hand, och en ursprungsmättad fläkt från ett förgånget skede i jordens historia kastar åskådaren in i en sällsam undran.

Luften är övermättad av fågelskrik och pipande, smällande, susande vingslag. Vi klättra upp efter isjökeln, som störtar sig

snett efter fjällsidan ut i havet. Om en stund nå vi en avsats i fjället, som till vår häpnad holkar sig in från andra sidan i en grottlänkande inskränning, som nästan avskiljer fågelberget från fjällpartiet intill. Grottans väggar, som på varje tillgänglig plats är besatt av fåglar, stupa lodrätt ned, och genom den trånga öppningen utåt välva sig bränningarna med ett dämpat dån.

Medan vi en stund villrådigt överlägga om bästa sättet att nå toppen för att därifrån börja äggplundringen, står plötsligt en av kamraterna mitt inne i en sky av flaxande fåglar mitt uppe i fjällkrönet. Han har påträffat en spricka i fjället stor nog att ge utrymme åt en människa, och på sprickans väggar har han klättrat rakt igenom fjället och sålunda nått toppen. Jag gör genast ett försök att komma efter. Under det att jag famlar mig fram i halvmörkret inne i klyftan, kommer då och då en alka flaxande rakt i ansiktet, och ofta krossar min skosula ett ägg mellan stenarna. Även härinne i mörkret ha sålunda fåglarna lagt sina ägg. Trevande söker jag fäste för händer och fötter i klyftans väggar och strävar sakta uppåt. Vattnet droppar oupphörliga från de slippriga sidorna, och det sedan århundraden tillbaka hopade alkträcket klipper på kläder

EN STOFIL PÅ RESA. ETT RESEMINNE.

Av NILS WILHELM LUNDH.

DET ÄR I SISTA STUND jag hoppar upp på tåget en vacker vårmorgon i Rom 1920 och får en bra fönsterplats mitt framför en liten gråuddig gubbe, som betraktar mig med den mest oförställda harmsenhet, sedan jag — i hast kanske något för artigt — räckt honom de tidningsblad med vilka han belamrat platsen. Han har ett grått ovårdat skägg och dito mustascher, kindbenen äro starkt rödfläckiga och ögonen sjögröna och stirrande. Han fixerar länge platsen för min stackars halsduksknut.

Efter all den gemytliga trängseln på alla andra tåg jag här farit med under senaste månaden, känner jag mig — inför denna ovillige reskamrat — helt plötsligt som hemma igen. Jag känner mig åter på ett nästan behagligt sätt sur och på vakt över alla jagets små ynkliga rättigheter. Ingenting går ändå upp mot hemkänslan, detta att samvetslöst kunna få vara sig själv och slippa att ständigt behöva anlägga allsköns skyddande förklädning, som ju i längden är rätt ansträngande på resor. Jag tänder alltså en cigarr och min vän mitt emot ser ut som en grävling — han kommer ej att låta röka ut sig ur lyan, det ser jag.

Det är också så underbart god plats på detta tåg från Rom till Tivoli, endast fönsterplatserna upptagna, ja, redan detta är ju nästan som hemma eller som det ännu ofta nog kan vara hemma. God plats för sura miner och avoghet.

Dessa sjögröna fientliga ögon, som betrakta mig! Jag har inte på länge mött en sådan blick. Herregud, jag blir nästan rörd! Det ligger något så äkta och oförfalskat i denna blick — kanske mera att sätta värde på än all världens vänlighet, som alltid för något i skölden och som så ofta döljer falskhet. Jag tänker inte längre på den soliga dagen, som drar förbi därute på Roms campagna, jag känner ett rivande intresse för denne gamle frostbitne stofil.

Jag är alls inte så säker på, att han är svensk eller ens skandinav. Nationalitet måste för övrigt vara något rätt betydelselöst för honom. Han är sig själv nog, det är jag övertygad om. Han hatar var och en, som stör honom eller tar den plats, som han bestämt för sin tidning eller käpp. Han har säkert gjort sig känd med något verk, som ej är för den stora publiken, t. ex. om "Mullsorkens vandringar i Sverige under Digerdöden" eller något om maneternas fortplantning.

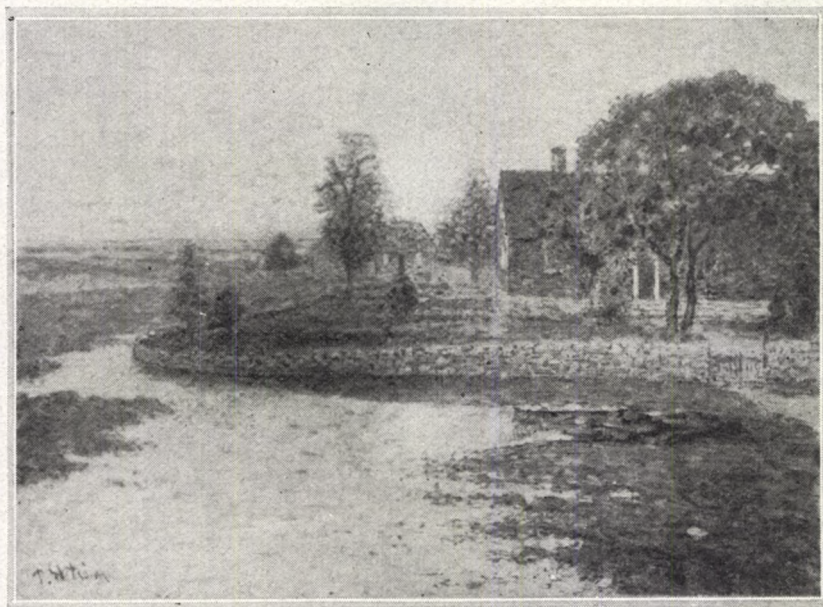
Jag känner mig som en fisk i vatten inför de gröna ögonen. Och plötsligt slår det mig, att jag råkat honom förut. Det är något i denna malättna fysiomi, som förefaller mig så glädjande bekant, och så står det med ens klart för mig, att jag

Villa d'Este, Tivoli.

träffat honom eller hans gengångare på Teneriffa vintern 1913:

Det var en lärd från nordens, som en dag föll ned som från skyarna mitt ibland oss — det var också under den enda dag på vintern, som det regnat där, och det öste ner. Hans livs intresse var ormbunkar, han hade på ålderdomen just specialiserat sig på ormbunkar och älskade dem med en otrolig vighet, hade redan en av världens mest fullständiga samlingar av detta slag. Han hade kommit till Kanarieöarna och Teneriffa på endast två dagar för att uppsöka några sällsynta arter och hade med sig en ofantlig ormbunkskarta över ön, och denna karta gick han efter som på sin mammas gata, fast kyrkor, städer och byar voro idel vita fläckar utom just de, som lågo i närheten av ormbunksbestånden. Han hade aldrig förut varit söder om Alperna och Pyrenéerna och jag försökte intressera honom för öarnas etnografi för att få i utbyte en botanisk excursion i hans sällskap, men etnografi äck-

Vår alltjämt lika ungdomliga Ölandsskald i färger, Per Ekström, har en liten vacker utställning i en våning i Hotell Östergötland, som pågått några veckor och ännu fortsättes en tid framåt. Vi återge här en av hans senaste Ölandsbilder, som visar att konstnärens skaparkraft fortfarande ej tagit intryck av de växande åren.

lade honom och botanik i allmänhet tycktes han inte vilja spilla några ord på, då han ju för flera år sedan specialiserat sig på ormbunkar. Han var alltså just som en verkligt lärd man skall vara! Han var lärd med passion. Jag hade emellertid ett starkt litterärt behov av en pratstund just med en botanist, då det ännu fanns en hel del växter på Kanarieöarna, som jag ville komma under fund med, och jag sökte därför fråga ut mannen vid en kopp the. Han slog ifrån sig. Han blev nästan ohövlig. När han så efter någon minut fullkomligt glömt mina frågor och min ringa person, hade jag i mitt goda minne frambesvurit ett gammalt förkrympt akacieträd, som växte nere vid stranden och vilket ännu friska rotskott påminde just om ormbunke. Jag

fällde nu ett par ord om denna verkligen rara ormbunke, erbjöd mig som guide. Han blev strax intresserad och följde. Jag fick en halv timmes oförglömlig promenad kring Puerto Orotava. En guide måste ju ha sin lön, och jag fick veta allt, vad jag önskade: "den heliga nattens träd" med dess alnslånga vita klockor blev som en gammal god vän, då han föreställde det som *Datura arborea*, en kunglig broder till vår lilla *stramonium* och med samma underbara gift. Jag visade honom slutligen på den gamla torra akacian med dess rotskott. Jag var ju färdig med honom. Han skrattade kort och irriterat och konstaterade ju, att det var ett gammalt naket akacieträd, utan att riktigt förstå, att det för mig varit ett kunskapens träd. Så såg han snopen ut, som hade han plötsligt själv fått se sig naken, och han lämnade mig utan ett ord och gick bort mellan fikonsträden i det tilltagande ragnet. Dock, han spände upp sin paraply. Fikonsträdens ljusa löv föraktade han helt säkert lika djupt som han föraktade den eländige guiden. Och jag tänkte, att det var sista gången jag såg honom.

Så var det kanske ändå inte sista gången!

Är det verkligen han — reskamraten här mitt emot, den lärde från nordens, som genast gett mig en så stark hemkänsla? Den ormbunkslärde? Och har han kanske känt igen mig?

Jag känner mig alltmera tveksam, men beslutar mig för att tilltala honom på tyska rätt och slätt.

Han har vecklat upp Illustrated London News, och som han håller ut tidningen, ser jag, att han ihärdigt betraktar en futuristisk orgie, som föreställer "en halvtimmes spår-vagnsresa i en millionstad" eller något dylikt. När man inte vill tala om vädret, finns det ingenting oskyldigare att ge sig på än konsten från i förrgår — för att inleda bekantskap med en okänd,

(Forts. sid. 166.)

KVINNOR VID RATTEN.

En av Stockholms mera kända kvinnliga bilförare, fru Skänberg, i sin bil.

Före bilturen: en elegant bil-päls förhöjer utan tvivel dess behag.

Blir det något mankemang med bilen, förstå de moderna damerna att klara det själva. Bilden visar fru Sigröd Olsson.

En annan kvinnlig bilförare i Stockholm: doktorinnan Söderberg.

NÄR OSCAR BÆCKSTRÖM EN GANG BLEV invald i en automobilklubb, berättade han i sitt hälsningsanförande en liten anekdot. Mätte det inte gå med mig, sade han, som med den där herrn och frun, som voro ute och åkte i bil. Rätt som det var, sade frun till herrn: "Fredrik lille, jag är så rädd, det skall ske någon olycka, för det här är den trettonde vi köra över i dag!"

När man talar om bilar och bilsport, får man naturligtvis inte glömma att erinra om de hekatomber av fjäderfän, som våra stackars landsvägar få offra åt den nya tiden och den nya sporten. Men eljes anföres denna anekdot här endast för att ge en förtälets fördelaktiga bakgrund åt sanningen om de utmärkta och duktiga kvinnliga bilförare, vi numera ha.

Det är allt oftare man numera ser en dam med elegans och säkerhet styra sin bil på Stockholms gator. Ingeniör Lundvik, från vars chaufförskola sedan 1909 utbildats 3,000 elever, (han har också utgivit en förträfflig instruktionsbok, "Motorinstruktören"), har också de bästa vitsord att ge åt de bilförande damerna. Det är intet tal om, säger han, att inte de skulle lika väl som männen kunna behärska sina nerver (en förutsättning för att kunna behärska ratten!), men däremot kan det ju vara, att det brister i den fysiska styrkan, när det gäller att själv klara upp en motorskada eller dylikt. Emellertid se vi ju på ett par av våra fotografier vederbörande damer i full färd med att plocka i den invecklade mekanism, som det ju i alla fall inte kan vara svårare att handskas med än mannens hjärta!

Samma goda vitsord få de bilförande damerna av direktör Gustaf Stamm vid Stockholms praktiska chaufförskola. Han har vid sin skola, som nu är nio år gammal, på de senare åren utbildat också ett par hundra damer. Nu senast i december gingo där bl. a. en dotter till kammarrådet Carleson, fru Björnstierna, fru Nystrand m. fl.

Men inte bara i staden, utan också runt om ute på landsbygden får man se damer, som själva föra sin bil. Den kvinnliga läkaren, som med säkerhet och styrka styr sin egen bil liksom sin manliga kollega ute på landsvägarna, få vi med tiden allt oftare se. Skåne t. ex. var ju förr hästlandet par préférence, men nu är det bilarna, som dominera på de delvis utmärkta vägarna. På de stora godsens har bilen i allmänhet helt trängt undan hästekipaget, och det är bara på ett och annat enstaka slott, som ännu sexspannet får köra fram, omgivet av tradition och piksmällar.

För den mondäna damen i Paris, London och New York spelar automobilen en allt större roll. De förnämna damtidskrifterna ha sina särskilda motor-avdelningar — i vilka man t. ex. kan få inhämta något sådant som att det nya modet för både bilar och klänningar dekreterar enkelhet! — och det är med tanke på de kvinnliga bilförarna, som en mängd små nya uppfinningar i branschen göras i riktning mot större komfort o. s. v.

E. TH.

ÄLDRE SVENSK KONST TILL HEDERS.

Egron Lundgren: La Zingarilla.

Geskel Saloman: Nattvardsljusen välsignas.

J. F. Höckert: Delsbostintan.

Uno Troili: Porträtt av Ingeborg Zins, sedermera Doktorinnan von Döbeln.

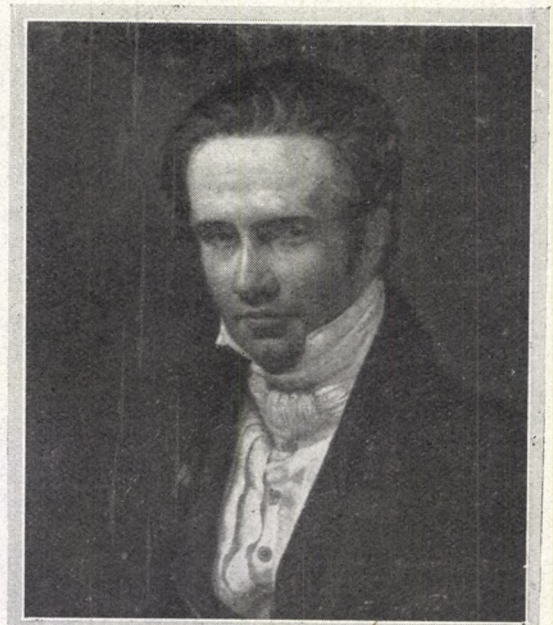
Axel Kulle: Strykerskan.

Gottard Werner: Mor och barn.

OM MÄSTAREN EGRON LUNDGREN nu kunde komma åter och vandra i de salar där hans verk bl. a. lysa och glädja, skulle han inte upprepa vad han en gång sade i sin besvikelse: "I det här landet är skön konst lika obegriplig för de flesta som ett främmande språk, som man inte har lexikon till". Från salarna i Liljevalchs konsthall har det talats med många tungor till en som oftast förståen- de allmänhet, och det var väl bara till kubis- men och den andra ytterligtgående expres- sionismen, det verkligen behövdes ett lexikon.

Det är en utomordentligt vacker samling av svenskt måleri 1800—1885, som hopbragts främst genom intendent Strindbergs outtrött- liga ansträngningar. Så gott som allt har kommit ur privata samlingar, mest i Stock- holm, Uppsala o. s. v. På de skånska gods- en finns det ju eljes en hel mängd utmärkta sa- ker av t. ex. Södermark och Troili, men det hade varit för omständligt att få hit dem. En stor duk av Westin var det verkligen meningen, att man skulle få från greve Raoul Hamilton på Ovesholm. Men det visade sig, att den inte kunde rymmas i en vanlig täckt

Karl Peter Mazer: Skalden Nicander.

järnvägsvagn, utan hade måst transporteras i en öppen, och det hade ställt sig för dyrt.

Det är en mängd intressanta arbeten, man fått fram — ja, man kan gott säga mästare med. Fr. Hill har t. ex. hittills varit tämligen okänd, och han var dock en av de första i Skandinavien, som adopterade impressionismen. Mazer, vars intressanta porträtt av skalden Nicander här återges, är också rätt okänd (hans porträtt av C. J. L. Almqvist finns dock som bekant i Nordiska Museet) — han visar sig på utställningen som framför allt en utmärkt tecknare, som valde roliga motiv från den sibiriska gränsstad, där han länge bodde.

De äldsta målarna på utställningen äro Krafft d. y. och Fahlerantz. En av Kraffts tavlor är mycket rolig i sitt gammaldagsmanér med hela den talrika svenska borgerliga familjen, som där avkonterfejas, uppställd i skenbart "lediga" grupper.

Några av utställningens pärlor äro väl ändå Marcus Larsson-tavlorna. Vilken sällsam lidelse i dessa dukar, som liksom förflytta en till en annan värld. Man vet inte om det är sol eller måne som lyser över dessa brutna klippor, detta upprörda hav med spillror efter skeppsbrottet, man vet inte, om där råder dag eller natt — men man känner, att det i dessa verk finns den *sanning*, som man måste gå ända in till människohjärtats innersta för att hämta — där varest det varken finns natt eller dag.

E. TH.

EN STOFIL PÅ RESA.

(Forts. fr. sid. 163.)

Alltså. Jag har i min plånbok en fotografi med tre strandbitar, som jag i distraktion en gång tagit på samma plåt, man ser eller anar det ena landskapet bakom och över det andra. Och jag tar nu fram det.

Jag ber honom kasta en blick på det. Jag har helt anspråkslöst kallat det "tio minuters promenad längs stranden".

Han rycker till och stirrar på fotot. Mätte han bara inte minnas akacian, *den* strandpromenaden har jag inte just nu tänkt på!

Jag utvecklar en idé om fotografikonstens renässans: "Ja, varför skall inte denna konst

också få uppleva sin renässans — *den* behöver inte stå efter konsten från i förrgår. Denna "tio minuters promenad längs stranden", ger den inte själva rörelsen, inte endast åskådarens utan även trädens och havets rörelse, och med sina tre horisonter ger den också kvadratrotten av det själsliga tillståndet! Ingen detalj hinner på dessa tio minuter få bestämd form eller bli litterär och skymma bort det själsliga!"

Han tycks ännu inte ha hämtat sig, min reskamrat.

Jag frågar honom, om han någon gång varit ute på havet, på det riktigt stora havet, där man ser horisonten stiga och falla oberäkneligt som en flygande fågel — om han känt det, verkligen *känt* det — — —

Det kommer först en glimt av oro i de sjögröna ögonen, det kryper som mal i hans mustascher, han vill säga något, men avbryter sig, tydligen undrande över, hur pass farlig jag kan vara för hans frid. Först efter några sekunder finner han ett svagt leende och rycker till. Han har ett egendomligt sätt att slå hop händerna, när han ler, liksom för att fastslå denna egendomliga företeelse, men samtidigt verkar denna lilla disträa applåd tämligen föraktfull som ett: bra, bra, ni stör mig inte! Malen har tydligen inte träffats, under den försiktiga lilla applåden, de tyckas efter varje påtvingat flyktförsök endast sätta sig allt fastare, och mästarens ögon stirra nu långt förbi mig.

I detta ögonblick kommer jag plötsligt ihåg, att jag i en tidning för något år sedan läst, att min ormbunsklärde från Teneriffa var död. Det är alltså endast en likhet, och denne man är vilt främmande för mig!

Jag har emellertid vunnit ett mål, han betraktar mig nu som fullkomligt ofarlig, förskansar sig inte längre bakom tidningen utan försjunkar i sig själv.

Med den förtorkade akacian i tacksamt minne sitter nu också jag helt inåtvänd och är i färd med att göra upp en plan för att mobilisera den lille mannen på något sätt. Säkerligen sitter han inne med en hel del, ja, han är kanske till och med en botanist (likheten med den ormbunsklärde förbluffar mig ännu) fast upptagen av någon slags

svampforskning eller kanske är han entomolog och äger en odlingsanstalt för *Tineidae*, malfjärilar.

Sedan jag nu fått honom så förtroende-fullt stämd, att han fullkomligt negligerar min närvaro och omisstänksamt sjunker in i sig själv, vill jag inte med ett ord störa honom — han behöver tid, och det är nu hans tur att lägga märke till *min* ringa person. Jag bevärdigar honom alltså inte med en enda blick.

Tåget har hunnit en god bit utanför Rom och håller just vid en liten ödlig station ute på campagnan. Min reskamrat tittar ut, hans ögon bli runda.

"Så underbart!" säger han och pekar med en krokig finger åt Rom till.

Jag tittar ut och ser i horisonten åt väster en rad av vita drivor. A, det är ju Roms kyrkogård, som trädlös breder ut sig åt just detta håll med tusen sinom tusen vita kors.

Gubben häftar sin blick vid min kodak:

"Det här tycker jag, att ni skulle ta, om ni nu vill ha något annat än träd!" undslipper det honom.

Jag rycker bara på axlarna.

Då får han liv. De sjögröna ögonen få uttryck.

"Det där skulle jag vilja ha, det där", säger han och pekar igen: "Men ni tar väl bara blommor, kan jag tro!"

Herre gud, nu har jag honom! Han har helt enkelt begärt denna kyrkogård av mig, sannerligen jag måste ju då ha både hans namn och adress att börja med! Sedan skall han nog få igen det där om blommor!

Jag tar alltså ner min kodak och får en bit av Roms kyrkogård, just som tåget åter sätter sig i gång.

"Det är för er skull", säger jag, ty jag märker, att han redan ångrat sig, och denna lärda raritet får inte gå mig ur händerna! Jag har redan flera trådar om honom, han blir het och urskuldar sig, men nu gives ingen återvändo. Ännu en gång slår mig likheten med det förlorade exemplaret av samma familj från 1913, det är nästan kusligt!

Han är skyldig mig ett ord, sedan jag lockats att ta kyrkogården för hans räkning. Han sitter länge och skruvar sig, så tar han

SAGAN OM THULE - BARNEN

de äventyret

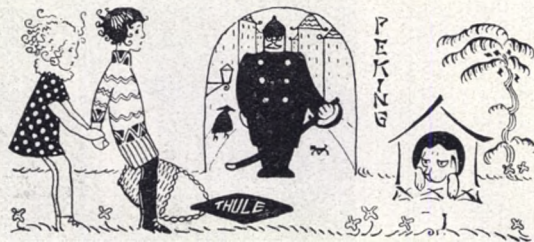
Vidare gick det på rymmarestrieten; Sussie blev ängslig, men Guss var belåten.

Bäst som de mumsade Thulechoklad vägen sig krökte — och där låg en stad.

Fönster och kyrkspiror grannt syntes skina, Där du, sa Guss, bor visst kejsarn av Kina.

Ja, snyftar Sussie, det gör han förstas, men vad tror du han skall göra med oss?

Guss blev betänksam och började stamma; Vi kan ju hälsa så mycket från mamma.

Hjärtat hos båda pickade fort när de bulta på stadens port.

Porten gick upp, och där stod en herre med sabel och guldhjälm och ståtlig värre.

God kväll, vad önskar ni, pyrena mina? Förlåt, men är herrn kanske kejsarn i Kina?

Jo, lita på det, men följ nu med mej, ni har just ställt till med ett trevligt ståhej.

Nyss ringde er pappa i telefonen, och nu få ni följa med mig till stationen.

Men först lite mat, det behövs, eller vad? Nej tack, sade Guss, vi ha Thulechoklad.

Och cacao också, om kejsarn vill smaka, så god som den allra bästa pannkaka.

Ja, det har ni rätt i, sa kejsarn helt snäll, och efter ni bjuder så slipper ni smäll.

Men gå och sätt er på tåget med samma, och skynda er hem till pappa och mamma!

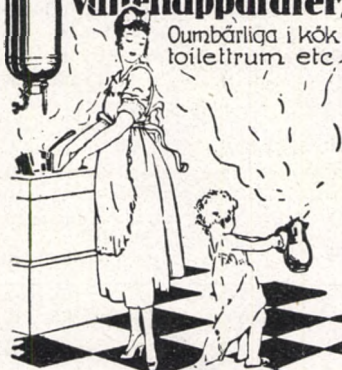
- Steinway & Sons -
Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobbergsgatan 39

Göteborg Malmö

"THERMA"
elektriska varm-
vattenapparater.

Oumbärliga i kök
toilettrum etc.

Kunna erhållas genom alla
elektriska installationsfirmor.

K. DAHL & C:O
* AKTIEBOLAG *
STOCKHOLM
GÖTEBORG SUNDSVALL

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
väldigt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

LUNDSVIKS
CHAUFFÖRSKOLA

Kurser 150, 200 o. 250 kr.
SPECIALUTBILDNING
med en elev åt gången.

3 STRANDVÄGEN 3
Riks 725 92. Allm. 52 95.

Gyllenhammar
Hafre-Bryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
En gång försökta alltid använda

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för kläna personer och barn.

PHOSPHO-
ENERGON
PILLER
FORORDAS AV LÄKARE
☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. ☉
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

plötsligt upp något ur fickan och med ett uttryck av förtrolighet räcker han mig en liten flat stenbit — också ett slags visitkort! — och till min häpnad ser jag på denna sten bilden eller avtrycket av en — ormbunke!

"Den är rätt intressant", säger han med ett tonfall, som jag först tyder som dråplig ironi: "Det är en Sphenopteris Haidingeri, en — fossil ormbunke från stenkolsfloran."

Det stod i detta ögonblick klart för mig, att jag sett dödsannonsen.

För tjugo år sedan skulle jag verkligen ha känt mig kuslig till mods. Denne gengångare och avbild av min ormbunkslärde, som jag en gång pumpat och sårat så djupt med min eländiga akacia, uppträder nu vid Roms kyrkogård och lämnar mig hånfullt sitt visitkort från den fossila världen, där han tycks fortsätta med sina samlingar i specialämnet. Och hans hånfullhet just nu är värdig en senil samlares ande.

Emellertid har jag flera gånger på resor råkat ut för dylika små slående tillfälligheter i slumpens stora spel — receptiviteten under en blixtfärd är ju också rätt stor — och jag tar därför min överraskning rätt lugnt. Låt vara, att jag har en ande till resällskap! Jag kan inte inse, varför man ej skall skratta åt en ande, som är långsint och gör sig löjlig, även om han presenterat sig med ett fullgiltigt prästbetyg! Jag skrattar alltså.

Den lärde blir oerhört stött och tar åter till tidningen. Jag började förstå, att denne ande dock är rätt mänsklig och berättar nu — dumt nog — för honom hela min lilla upplevelse med min ormbunkslärde från Puerto Orotava. Och för Tivoliresan erbjuder jag mig slutligen som guide igen med hopp om gott utbyte.

Nu händer något underbart. Gubben skrattar. Det låter som en piskad madrass, och han klappar ursinnigt i händerna.

När han lugnat sig något, ger han mig helt villigt sitt namn och sin adress (för kyrkogården av fotot, som jag lovat honom.) Han är professor och bor sedan ett tiotal år i Triest — även under kriget har han envist uppehållit sig där, fast han till börden är nordtysk, rätteligen av nordfrisisk släkt. Hans själs hobby är fytopaleontologi och i denna vetenskap om de fossila växterna tycks han ha specialiserat sig på den första perioden av stenkolstiden. Han fnysar till av kostbart förakt, då jag i förbigående visar honom på en ståtlig övervuxen ruin från en gammal romersk borg med vaktorn ute på campagnan. Dylika nyromantiska företeelser vill han inte ens offra en tanke på.

Denna gång kommer jag säkert inte att lyckas som vägvisare, jag tvingas redan till defensiven, och var skall jag finna den räddande, tillräckligt torra akacian? Hur skall jag kunna fånga denne fytopaleontolog, som visat sig vara i stånd till ett så frenetiskt skratt. Ja, visst, jag har ju under intryck av spökstämningen i uppriktigaste enfald blottat mig för honom, så han har skäl för att ställa sig misstänksam mot varje försök till pumpning!

Gubben betraktar mig med ett litet leende, ett nog så sympatiskt levande avtryck, dock tillräckligt petrificerat för att verka nedslående på mig.

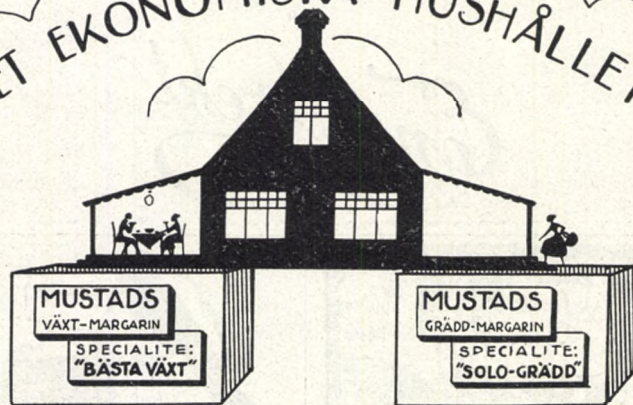
På en gång bryter han inseglet och blottar en rent eruptiv natur. Han börjar tala om sina forskningar, först flyktigt, sedan allt mer ingående, pauserna äro fyllda av övermäktig vrede över, att han ej fullt har ordet i sin makt, och dessa laddade pauser suggererger och jaga upp mitt intresse för ett ämne, som jag förut inte ens skulle ha drömt om såsom lockande. Han talar — ej med värme, det är för mänskligt, han talar med hetta. Han tvingar min blick och min tanke in i den skreva, vilkens djupaste skikt just nu intresserar honom.

GAHNS
SPLENDID

GER
GLÄNSANDE
RESULTAT

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

Ömtålig hy

skyddas bäst mot väderlekens
inverkan m. oxygenolfabrikens

Amarant-
Cold-Cream

som innehåller just de fettäm-
nen, som huden behöver. S. k.
fettfria hudcremer äro utan
skyddande inverkan.

**PARADIS DUNTÄCKEN
PARADIS MADRASSER**

göra sängkammaren till ett **paradis**. Begär katalog!

**I. SVENSSON
& BOURGHARDT**

**TÄCKFABRIK
FJÄDDERRÄNSERI
WINSLÖV**

Använd **SKODON** av
märkena

Ingeborg

och

Engelbrekt

Torr-Fot äkta oxläder 3-dubbel
slitstyrka, vattentät,
40 Västerlånggat. R. 39 15. A. 284 04.

Jag arbetar emot, men ohjälpligt glider jag dit ner bland stenarna. De röda fläckarna bli mörkare, medan han talar, och blicken blir bottenlös. Han tål ingen motsägelse, han övervinner allt motstånd, det är en liten rivande gnöm, som går upp i sitt ämne med glödande intresse, det är en miniatyrvulkan i puttrande verksamhet.

Han är alltså en ande, denne reskamrat. Han talar om sina fossila älsklingar från djupen, underbara fynd från de uråldriga lager, som blottats efter ett skred, i vars spår han arbetat som forskare i många år. Och fast jag från början mera togs av hans eruptiva sätt att tala och beskriva, gripes jag slutligen av levande intresse för fytopaleontologin.

Att Tivoliresan skall bli fiasko som sådan, om jag fortsätter i hans sällskap, förstår jag fullt och fast, och jag känner innerst en viss motvilja för att så här helt enkelt bli bergtagen, där jag själv att börja med lagt ut så många snaror till god fångst. Han visar samtidigt prov på en humor, som också låter mig förstå, att jag fiskat i grumligt vatten, och att det nät inte är knutet ännu, i vilket han skall låta sig fångas. Likt sagans drake förkunnar han också: rör inte mina skatter!

Jag förstår, att jag inte skall kunna göra honom användbar för min Tivoliresa, han skall aldrig låta intervjuva sig som de små gyttekrastrarna vid Pozzuoli, som puttra fram ett litet utbrott, var gång man petar i dem. Nej, denne gnöm har sitt utbrott för sig, och åskådaren får följa med, bäst han kan. Han är själv fullkomligt tagen, han hoppar fram och tillbaka och illustrerar sitt föredrag med stenar och underliga bilder och avtryck i lera av en förgången flora, vilket allt han hämtar upp ur djupet av en ansenlig kappsäck. Egentligen talar han mindre med mig än med sig själv, kanske repeterar han rent av för att bereda sig för ett större auditorium. Han är ett litet berg i verksamhet, jag är bara en usel turist, en åskådare, en liten ovetande gnagare, som aldrig trängt mera än en fot under jordskorpan.

Jag är på väg till Italiens härligaste trädgård vid Villa d'Este, och därför gripes jag nu av en allt starkare ovilja mot fytopaleontologen — han behandlar mig redan som ett av sina avtryck, som han kan vända på hur han behagar.

Jag är för gammal för att börja med fytopaleontologi, jag skulle ha börjat förr! Och jag är för stolt för att låta mig drivas till amatörskap i vettelusens tecken. Jag vill inte förstenas av denna lilla sprakande gnöm, jag vill just nu se den levande floran och inte kiselsyrans verk av den förhistoriska.

Nu är det jag, som tar Illustrated London News att isolera mig med — i saknad av friskare blad att skyla nakenheten med.

Förgäves! Efter en stund har jag glömt mig, och han får mig med sig igen. Jag misstänker slutligen, att han kanske behöver en billig hantlangare i de klipphålor, som äro målet för hans resa, någon, som kan bära de riktigt stora stenarna — och nu är det jag, som skall mobiliseras! Denna tanke plågar mig i så hög grad, att jag plötsligt beslutar mig för att helt enkelt fly.

Jag hör med halvt öra, att han bjuder mig på middag i Tivoli och han ber att få min adress. Jag svarar inte. Jag har slagit upp fönstret vid en station och säger, att jag fått syn på en gammal vän i en annan vagn. Så tar jag ett hastigt farväl och skyn-dar dit.

Och så är jag i Tivoli och går omkring i parken vid Villa d'Este bland vattenkonsterna i den nästan vidunderliga grönskan, som, flankerad av allvarliga cypresser, sänder vitskummande forsar ner i djupet, tills den slutligen tycks bäras över campagnan

**En gammal
fördom.**

— Jo, lilla fröken. Jag vil ha en flaska riktigt fin eau de cologne, den bästa ni har — Någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal fördom, att utländsk eau de cologne är så särskilt bra. Nej, skall baron ha en verkligt fin eau de cologne så ska vi ta en svensk, den här, var så god och känn...

— Ah—a—a härligt! Charmant! Vad heter den?

— E. d. C. — Hylins E. d. C.!

**A. B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggatan 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks, Antracit, Hushållskol och Maskinpressad brännstoft från

**OLAUS OLSSONS
KOLIMPORT AKTIEBOLAG**

som alltid levererar högsta kvalitéer till lägsta dagspriser i poster om 1 hl. och därutöver.

Telefoner:
Namnanrop "Olaus Olssons"

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO**

är det bästa på hela dan!

skä skodonen ha

Ferrin

Bästa Järnmedel,

utmärkt stärkande.
Föreskrives av läkare.
Erhålles å alla apotek.

**Fyrornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner**

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsil, Matjessil, Apilbitar, Vingasil, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkårl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker

GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

PIX-pojken på äventyr.

Om Pix' förtjänster vid vår idrott
Har ännu aldrig någon strid rätt

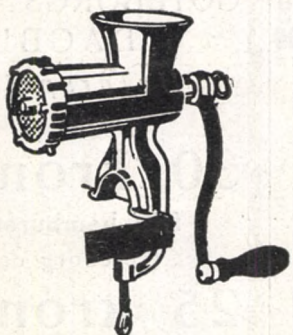
**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Praktisk Nyhet!

Köttkvarnar
av ren aluminium, synnerligen starka, rostfria och nötas ej av som förtenta järnkvarnar. Omtyckta av alla husmödrar till följd av sin lätthet och större renlighet. Längd 160 mm. Pris: 18 kr. Sändes mot postförskott. K. Enblom, Postf. 318, Göteborg. 5.

på höga, vita pelare med sitt övergivna slott däruppe.

Jag letar mig in till skrymslena, till de kala grotterna inne i berget, fast jag ju dock har största utsikten för att träffa honom där, fytopaleontologen, som jag undflyr och som jag är säkrast för i den soliga grönskan. Jag fruktar en vän i denne lille gnom, som dyrkar livets ord, inbränt i stenen från jordens första vårar — avtrycket av ett gräs, en blomma, som ännu har den ödmjuka böjningen kvar, ett tecken, som dock blivit Sesam för den i berget fångne fytopaleontologen. Och jag skäms för att ha underskattat honom och för att ha sökt fångsla honom vid en löjlig liten pappersvagn i min lopp-cirkus.

Jag vet, att just en sådan ensam liten gnom kan bli mig en trogen vän, jag skall flitigt bära sten för honom eller färglägga hans kartor. Det stora verket, jag talar om: "Mullsorkens vandringar i Sverige under Digerdöden" (med många färglagda kartor), får kanske, då det en gång föreligger i tryck följande dedikation på första sidan: *Tacksamt och vänskapsfullt från författaren till Nils Wilhelm Lundh.*

Röster från skilda håll.

En yrkesutbildad familjeflickas reflektioner med anledning av Gwens artikel.

OM JAG FATTAT RÄTT, VÄNDER SIG Gwen i sin artikel "Familjeflickorna och yrkesutbildningen" i Idun nr 3 närmast till mödrarna, men denna kvinnliga yrkesutbildningsfråga är ju f. n. så brännande särskilt på grund av den rådande arbetsbristen och därmed konkurrensen, men även på grund av det skede kvinnörelsen är inne i, att vi familjeflickor ej kunna lämna nämnda artikel omotsagd.

Gwens "familjeflickor" äro tydligen flickor av bättre familj, antagligen mellan 16 och 21 år, som "äro hemma", roa sig, gå på kurser o. s. v. och — ej veta "vad de skola bli", eller bekymra sig därom. En annan kategori familjeflickor, som anno 1921 torde vara rätt stor, men som av Gwen ej omnämnes, utgöres av dem som tidigt visa sina anlag i någon riktning och obekymrade om motstånd veta att skaffa sig utbildning, om medel förefinnas. Och denna kategori flickor ha ej mycken tid övrig för allehanda småkurser, dans o. dyl., så den kan av Gwen ej ha inneslutits i hennes ord "familjeflicka". Alltså menas våra döttrar som vid nämnda ålder ej visat särskild fallenhet för något visst yrke. Fordra nu bara inte för mycket! Tänk först på genomsnittsundervisningen i skolorna och de tillfällen den unga flickan haft att mogna. Vad vet hon om olika yrken? Vad har hon sett? Och så bara sätta henne till ett yrke! Det verkar som behandling av vanartade barn. Om man åtminstone låte resor ingå i den svenska familjeflickans uppfostran! Om man låte henne se samhällets såväl mörka som ljusa sidor och främst om det kunde släppas något på klemigheten! Om ni körde ut våra blodfattiga, på halsbrytande klackar trippande döttrar i skog och mark i sport och arbete, så de finge blicken skärpt och en frisk syn på tingen, så bleve ej mycken tid övrig för baltoaletter, och dådlusten och begäret efter självständighet vaknade nog och de unga funne sig själva. Ty detta, att finna sig själv, är här pudelns kärna.

Vid unga år är det icke tanke på bästa möjliga utkomst, som är bestämmande för vilket yrke den kvinnliga ungdomen väljer, utan det är kravet på att finna ett område där man kan ge det mesta möjliga av sig själv som gör frågan för oss kvinnor så vital. Huru ofta händer det ej t. ex. att damer med bank- eller kontorsplatser vid mognare år vända sig till andra yrken, där de veta sig bättre komma till sin rätt.

Så ett ord om Gwens "nya proletariat" och den vägning de utdansade, portmonnätomma döttrarna undergå då de sent omsider inträda i yrkeslivet eller vid befordran. Så länge som släktskap med och rekommendationer av inflytelserika personer väga så tungt på vägskålen som nu är förhållandet vid tillsättandet av platser, så kunna de yrkesutbildade kvinnorna ändå ej vara säkra på att komma fram i kampen mot den undermåliga, även om chansen är större. Och såsom utbildad i ett strävsamt och illa betalt yrke kan jag säga att jag många gånger avundats mina flickvänner, som under den tid jag arbetat i mitt anletes svett, dansat och roat sig och så senare — genom bekantskap fått väl avlönade platser i verk, styrelser eller dyl. Saken kan alltså ses från olika sidor.

I. I. A.

Hemmets Trevnad

beror till stor del på i vilken miljö man vistas. Det är därför av stor vikt att noggrant avväga, att alla föremål stämma överens och passa väl tillsammans för att bilda ett gemensamt helt.

Denna regel borde strängast tillämpas just på silver- och nysilveruppsättningar, enär just dessa i regel användas tillsammans och vinna oerhört om allt går i samma stil.

Vår firmas specialitet är just att tillsammans med spekulanten och vår konstnär göra upp förslag till fullständigt enhetliga bordsuppsättningar.

Vi äga färdiga i lager flera enkla, gedigna standarduppsättningar av såväl silver som nysilver i priser, lämpliga för alla ekonomiska förhållanden.

PRAKTKATALOG GRATIS FRANCO.

K. Anderson

HOVJUVELERARE

OPERAHUSET

"Jag tror särskilt på bananen om vintern och våren, då vi ha ont om omväxling i födan", yttrade prof. Gunnar Anderson i ett anförande vid Bananbolagets lunch

BANANER SOM HUSMANSKOST

är därför ur folknäringsynpunkt ett eftersträfvansvärt mål.

Recept för tillagning av
bananrätter till-
handahållas
gratis
av

THE BANANA COMPANY A.-B.
NORRLANDSGATAN 16 - STOCKHOLM

NEFRÅLDRIG

ut på någon utfärd utan att medtaga en ask
NISSENS
 Äkta Bröstkarameller
 Det enda säkra medlet att förekomma hosta,
 heshet och lufttröskattarr. Till salu överallt.
 Namnet Nissen utgör garanti.

DAM-
 SKINKKAPPOR
 SKINNHUVOR
 SKINNVÄSTAR
 HANDSKAR

NORDISKA KOMPANIET
 BILEKIPERINGEN

KOCKUMS

Emaljerade Grytor
 äro starkast och vackrast.
 Försäljningskontor: STOCKHOLM, DRÖTTNINGGÅT. 57, GÖTEBORG, MAGASINSGÅT. 25.
KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

Porslinservis
 handmålad, konstnärligt mönster
 för 12 pers. — 58 pjäser
 Pris 94:75

WIKMAN & WIKLUND
 Flemminggatan 17, Stockholm
 Telefoner: Namnanrop

HELIOS
 Elektriska värmeapparater
 God effekt. Liten strömmängd.
 Försäljas av alla elektriska firmor samt i vår
UTSTÄLLNING
REGERINGSGATAN 41
 Rikstel. 5490.
STOCKHOLM.

STOCKHOLMS PRAKTISKA CHAUFFÖRSKOLA

St. t. 267 06 **5 KUNGSKLIPPAN 5** R. t. 181 47
 Skandinavien mest modernt inredda Chaufförskola.

LÄSARINNORNAS SPALT.

För att våra läsarinor skola kunna komma i kontakt med varandra, införs här nedan sådana frågor, som kunna ge anledning till meningsutbyten, råd av personer i samma belägenhet som den frågande o. s. v. Vi uppmana de av våra läsarinor, som bli intresserade av en viss fråga, att besvara densamma och insända svaren under adress Iduns redaktion, Frågoavdelningen.

Svar till Fru Marynia.
 Beklagansvärda medsystrar!
 Vad ni genast har att göra, är att fortast möjligt söka skilsmässa. Men! Det viktigaste är att dessförinnan skaffa fullt ojäviga vittnen till såväl hans dryckenskap som hans brutalitet. Tro aldrig att han blir bättre med tiden. Ni har inte råd att förlora ännu ett år på honom. Ni måste leva för den som bättre behöver er, nämligen sonen.

Undertecknad talar av egen erfarenhet. Jag har i över tjugutvå (22) år varit gift med en hänsynslös, brutal, ointelligent man som dessutom är alkoholist och aldrig tillfredsställande kunnat försörja oss. (Jag har haft plats under c:a 16 år av mitt äktenskap.) Vi ha fyra barn. Jag har på grund av falsk skamkänsla förtegit och dolt så mycket som möjligt min och vår beklagansvärda tillvaro. Har aldrig allarmrat grannar o. s. v. med den påföljd att jag nu när jag äntligen vid förtvivlans brant genom Rättshjälpsbyrån sökt skilsmässa, står totalt utan vittnen. Mina uppgifter om min make äro nog så giltiga, men kunna icke styrkas av vittnen, varför jag efter cirka ett halvt års bråk nu fått nöja mig med hemskillnad — men jag är säker om att han kommer tillbaka och hela pian återupprepas. Var nu klokare — skaffa vittnen. Ni har kanske någon nära anhörig i Stockholm (det hade inte jag), som kunde hjälpa er. (Icke som vittne.) Jag inbillade mig att min man skulle bli bättre när barnen vuxit upp — men han blev endast värre och slutligen svävade vi i formlig livsfara — han lugnade sig ej förr än han genom misshandel givit utbrott åt sitt dåliga lynne. Jag gick till D:r Billström för att jag trodde min man var vansinnig; men han visade mig till Nykterhetsnämnden, Bergsgat. 36, då han fick veta att min man led av alkoholmissbruk. Här på N.-n. mottogs jag med en förståelse och medlidande, som kom mig alldeles tappa koncepten (resultatet blev en tids internering å alkoholistanstalt). Jag var van att där jag tidigare sökt hjälp bli mottagen med likgiltighet och axelryckningar såsom hos en annan nervläkare, och hos kyrkoherden i en viss församling, samt blev, när jag en gång i förtvivlan efter ett hemskt uppträde i hemmet, infann mig på ett polisvaktkontor och bönföll om hjälp — helt enkelt utkörd och tillsagd att "gå hem och vara hövlig mot mannen"! Jag hade ändock en utslagen tand att visa att min man misshandlat mig! Jag har hört att en direkt anmälan på detektivstationen skall vara av god verkan!

Alltså, kurage min fru, samla vittnen och låt skilja er fortast möjligt.
 Förbindligast
 "En som känner krutet."
 Svar till "Ont samvete".
 — Jag kan ej finna att ni varit så brottslig för att ni älskat en gift man, det är något ni säkert ej kunnat hjälpa. Men om er lycka skall byggas på en säker grund bör ni ha fullt förtroende för er blivande man och om han älskar er uppriktigt och vet att ni besva-

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:
A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

SINGER
 Hemmets Symaskin

Billigt småbröd

bakar man själv med Tomtens Bakpulver (s. k. jästmjöl). En samling beprövade recept medföljer varje burk.

Uma - sängen

Utslagen
 Hopfäld som brassall!

Försäljes i varje välsorterad möbelfärr.
 Tillverkas av **INDUSTRI-BOLAGET, ÄMAL.**

Skönhet och fågring

har ofta en större makt än rikedom, säger Aristoteles.
 Vid ständigt bruk giver den väldoftande Yvy-tvälen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita, skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.
 Använd därför dagligen Yvy-tvä. Säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Haaparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik.
 Ystad.

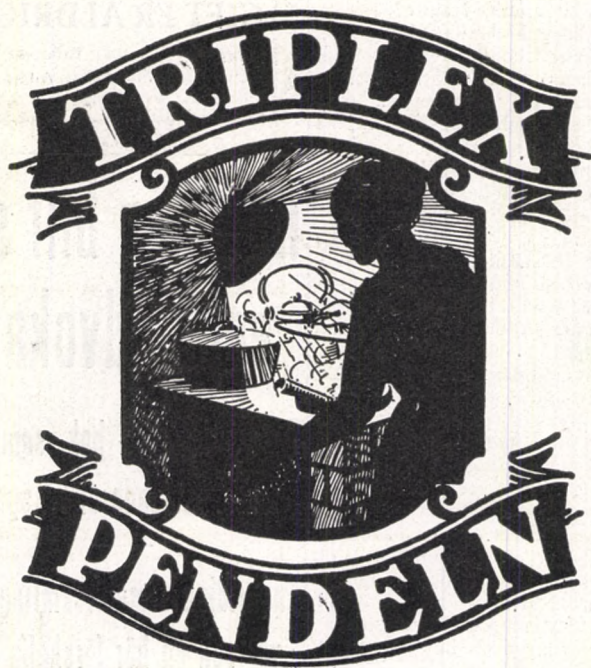
Vestmanlands Läns Tidning
 är Länsstidningen för Västmanland och Bergslagen
 Daglig upplaga
13,000 exemplar
 Det bästa annonsorganet

Praktisk gåva
 av stort värde till husmödrar, självförsörjande kvinnor, sömmerskor och skräddare är undertecknads fullständiga recepter i Kemisk rengöring och fläckuttagning i kläder och möbelytter i alla kvaliteter. Många kvinnor har genom dem förvärvat sig en tryggad ekonomi. Recepterna äro nu utgivna i tryck. Pris Kr. 2:50. Sändes mot postförskott. Återförsäljare erhålla rabatt.
 E. KELLIN, Eslöv.
 f. d. innehavare av Färgeri o. Kem. Tvättanstalt och med mångårig praktik i in- och utlandet.

GÖTEBORGS DAGBLAD

"Damernas tidning"

är
GÖTEBORGS DAGBLAD
 Helårspris endast
30 kronor
 fritt hemburen
 Göteborg och
25 kronor
 vid prenumeration
 å posten.
 Bemärk det billiga prenumerationspriset!

3/4 GALCO
TRIPLEXAVD
STOCKHOLM

EN MODERN
KÖKSBELYSNING

Omplantering av
PALMER
samt övriga rumsväxter utföres om-
sorgsfullt och till billiga priser.
A. T. Ö. 53 05. A. T. Brunk. 23 05.

Lagen om 8 timmars arbetsdag
hindrar ingen att på lediga stunder
insända order å manufaktur, korta
varor m. m. till Ahlén & Holm, Stock-
holm. Firmans katalog erhålles gra-
tis mot portolösen.

Ett större parti

DR. DYS

välkända

HUDPREPARATER

åter inkommet.

PARFUMERIE ANTOINETTE W. NORDING

Barn med dålig mage

behöva en kraftig och samtidigt lättmjält kost. Utmärkt är det högt ansedda Nestlé's Barnmjöl som kokat i vatten giver en utmärkt föda. Om man använder Nestlé'smjölet som tillsättning till mjölk, så gör det mjölkens lättmjält och förebygger ofta de så gängse mag- och tarmdiarrheerna.

SÖMNADESKOLAN, Grevturegatan 24 B.

Undervisning i finare klädsömnad, tillklippning, avprovning m. m.). Uppritning och färgsättning av allehanda klädningsbroderier utföres. Prospekt på begäran. Riks 133 12.

Anm. alla dagar IQ-4. (Även aftonkurser.)
KARIN WESTERBERG,
f. d. lärarinna vid Birgittaskolan.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 jan. 1921.

Tillgångar:		Aktiekapital	
Kassabehållning	7,454,332: 54	40,000,000: —	
Obligationer	12,428,184: 44	Reservfond	20,000,000: —
Fastigh. o. inventarier	7,829,696: 62	Dispositionsfond	2,000,000: —
Reverser mot säkerhet	146,298,734: 31	ensionsfond	700,000: —
Växlar	106,742,180: 15	Dispositions- och Ka- pitalräkningar	151,305,770: 63
Kreditiv och löpande räkningar	84,930,917: 80	Sparkasseräkning	77,489,712: 45
Hos inhemska banker	223,469: 66	Giro- o. löpande räkn.	68,755,033: 65
Hos utländska banker		Postremissväxlaräkning	5,466,098: 22
för egen räkning		Till utländska banker	2,751,378: 70
kr. 9,133,598: 04 för		Åv utl. banker insatta	8,336,352: 40
andras räkning kr.		Å andra räkningar	17,572,976: 14
5,631,562: 54	14,765,160: 58		
A andra räkningar	13,704,646: 09		
	Kr. 394,377,322: 19		

rar hans kärlek skall han säkert förlåta er ert ungdomstycke.
"Irmelin."

— Bemärk vad Selma Lagerlöf menar med Stormyrtsösen. En människa kan behärskad av en känsla, som gör henne svag under den starkares brutala vilja, deltaga i något, som i sig själv är dåligt, utan att hennes själ tar skada därav. Varför skulle ni giva er blivande man orsak att grubbla över det som varit, all-
denstund era rättsbegrepp nu äro klara. U—n.

Svar till Intresserad.

Också jag stod i somras inför Edvard Munchs för mig så entusiastiskt skildrade konst och kände mig mycket enkel och oförstående. Av en händelse fick jag senare läsa i septemberhäftet av "Ord och Bild" en uppsats av Sigurd Høst: Edvard Munchs bil-
leder i universitetets aula i Kristiania. Jag känner ej till några andra avhandlingar om detta ämne, men tänker, att det kanske kan intressera er taga del av ovanstående. Moi aussi.

Svar till Olycklig.

I er fråga skildrar ni på håret det tillstånd i vilket jag själv varit för jämt ett år sen. Era nerver äro i olag. Såvida ni ej bor för långt därifrån, res till den kände nervläkaren D:r Johannes Allvén i Norrköping. Där har ni att vänta nobel och djup förståelse.
Nervsjuk som blivit alldeles frisk

— Vänd er till en nervläkare. I Stockholm bl. a. d:r Jakob Billström, som så många kunna tacka för återvunnen själshälsa. E.

Svar till En moder. Har observerat eder förfrågan i föregående nummer beträffande stickmaskinen "Viktoria", och har härmed nöjet meddela eder att jag sedan en tid tillbaka innehaft en sådan maskin, och densamma varit mig till särdeles stor nytta på allt sätt under nuvarande svåra tid.

Bolaget håller även i allt punktligt vad de lova, varför jag på det bästa kan rekommendera maskinen åt eder. C. S.

Frågor.

— Vad skall man göra, för att riktigt självständigt och ingående bedöma en bok, man läst? Ej bara säga: Den var bra eller tvärtom? Kan man uppöva sig så att man kan läsa dikter och små prosastycken väl? Finns det små trevliga spexstycken, som man skulle kunna få köpa?
Ständig lösnummerköpare.

— Jag reser den 30 mars eller i april till Paris via Berlin. Nu undrar jag om någon eller några av Iduns läsare reser samtidigt, som jag kunde få sällskap med. Jag varken förstår eller talar tyska språket, därför finner jag det litet tröstigt att resa ensam. Vårt sällskap blir naturligtvis endast under resan.

Obs! Jag är fullkomligt frisk, jämn till humöret, resvan och van att taga reda på mig själv. Tacksam för svar till
"Nytta och nöje."

— Är det passande att hufvuds-
ständerinna och husbonde säga du till varandra? Kan jag i motsatt fall, avslå hans förslag, om det kommer ifråga?
Nora.

— Finns det något verksamt, ofarligt medel eller någon kur, varmed onaturlig fettbildning (korpulens) kan botas utom den vanliga av hrr läkare alltid ordinerade s. k. svältkuren? Äro de ofta utannonserade avmagrings-
pillerna av något värde? Finns kanske något homeopatiskt medel

Världens Frukost

har Quaker Oats blivit kallat emedan millioner människor över hela världen börja sin dag med en rätt av Quaker Oats delikata havregryn.

Inga havregryn i hela världen kunna mäta sig med

Quaker Oats

**Ansikts-
behandling**

med

**DR. DYS
PREPARATER**

**SUNDINS
DROTTNINGGATAN 65
Riks 34 73 - Allm. 58 18**

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads-
och Äktenskapskillnads-
Boutredningar och arvskitten.
TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein
Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.
Riks 7576, 24488. Allm. 18886.

PELLERINS "ELIT"

Smörblandat margarin.

Marknadens förnämsta fabrikat.

Kungl. Hovleverantör.

Jumpers-garn

Kr. 29: - pr kg.

till KOFTOR, SCARVES m. m.
STÖRSTA URVAL AV FÄRGER HOS

AXEL HINDERSONS EFTR.

Riks 21 27. Hötorget 13, Stockholm. Allm. 79 14.

S Y - S K O L A N

RIDDAREGATAN 7, 5 tr. - R. T. Öst. 1991.

Kurser i

**KLÄDSÖMNAD
LINNESÖMNAD
BARNKLÄDER**

Anmäln. mottagas kl. 10-4. Begär prospekt.

GERTRUD GRÖNLUND.
föret anställd vid Birgittaskolan.

"Viyella"

(Regd. Trade Mark)

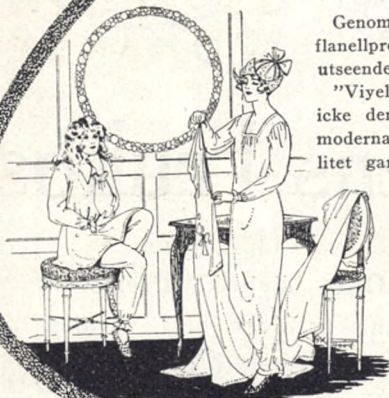
Flanellen som hela världen använder.

Genom att införa "Viyella" i marknaden har fabriken i ett slag löst flanellproblemet. "Viyella" krymper inte och bevarar sitt vackra utseende.

"Viyella" är i vävningen mjukt och hållbart, samt irriterar icke den ömtåligaste hud. "Viyella" finnes i stort urval av moderna mönster och färgsammansättningar. "Viyellas" kvalitét garanteras var i världen det köpes.

Se till att namnet "Viyella" står i kanten av tyget. "Viyella" finnes i alla större affärer.

Om Eder handlande icke har "Viyella" så skriv till Wm. Hollins & C:o, Newgate Street 24-26, London.

Vårt land är fattigt, skall så bli

för den, som guld begär.
En främling far dock ej förbi,
ty också han har hört att vi
försälja i var by och stad
Cloettas Guld-Choklad.

Dessert-Choklad
och
Praliner

Cloettas

Guld-Choklad tillverkas i följande olika sorter: Fondant, Au lait, Noisette au lait och Noisette. Vätkända i hela Norden sedan 50 år. Till salu överallt.

PEBECO

TANDPASTA

förhindrar bildandet av tandsten och syror i munnen och bibehåller därigenom munnen och tänderna rena och friska.

Chemische Fabrik P. BEIERSDORF & C:o,
G. m. b. H., HAMBURG.

Generalrepresentanter: A. SANDSTRÖM & C:o,
GÖTEBORG.

Döfva
HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselörmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj: Ankedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vejlersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

eller annat, som ensamt eller i samband med svältkur, på kort tid fullständigt botar nämnda besvärliga åkomma, frågar

35-årig korpulent husmor.
— Innan redaktören för "Läsarinnornas spalt" låter frågan gå vidare till läsekreten, skall hon ta sig friheten själv lämna den frågande ett råd.

Om ni, av vad skäl det vara må, inte vill gå genom de av läkare anbefallda bantningskurserna, får ni på egen hand försöka föra en förständig diet. Undvik sötsaker och feta saker — soppor och feta säser etc. — och ät inte för mycket bröd! Lagg mera an på en måttlig frukt- och kött diet. — De homeopatiska piller, ni talar om, kunna visserligen göra åsyftad verkan, men förstöra magen. — Idun hade en gång i fjor en mycket rolig artikel om "magring à la carte", där det berättades om en hel del mera oskyldiga kurer. Det är inte omöjligt vi återkomma till ett ämne, som säkert ligger många av våra läsarinnor så varmt om hjärtat. Men kanske någon av läsarinnorna själva har något gott råd att ge?

— Undertecknad har en 16-årig dotter, som i flera år haft en så glupsk aptit att hon blir abnormt fet. Läkarna befara att hon på den grund i en framtid kan få sockersjuka helst som hon till omåttlighet förtär sötsaker då hon kommer över sådana. Detta sker ofta på oärlig väg och ideliga osanningar och stölder ha blivit följden av denna glupskhet. Hennes moral är inte abnorm i annat fall och om hennes aptit kunde genom något medel minskas skulle hon aldrig hemfalla till något orätt. Hon har ett ständigt begär att vilja ha något i munnen, men nöjer sig inte med tuggummi. Giv ett råd till en förtvivlad Mor.

— Ut med flickan i fria luften! Skaffa hennes kroppsrörelse och intressen! Håll henne borta från sötsaker! Läs i övrigt svaret på ovanstående.

— Kan någon av Iduns läsarinnor giva mig ett par adresser på Skandinaviska eller Engelska pensionat i Rom och Neapel. Mycket tacksam för svar. Lk.

— Kära Iduns läsarinnor giv mig ett gott råd. Är medelålders och innehar plats som husföreståndarinna, men önskar ombyte i vår. Skall jag våga säga upp min plats utan att först ha erhållit en annan? Anser mig skyldig säga ifrån i god tid. Men vill inte bli utan anställning. Vore mycket tacksam för råd i denna sak. Hilma.

— Skulle någon av Iduns många läsarinnor vilja giva anvisning å lämplig bostad för ung flicka, som kommer att vistas i Stockholm cirka en månad. Vill ej bo på hotell. Vart bör jag hänvända mig? Vilket pris betingar ett rum under nämnda tid? Prenumerant.

Fru S. O. N., som i n:r 4 hade en fråga införd rörande ett pensionat för äldre personer, hon hade tänkt öppna, uppmanas ännu en gång för Iduns redaktion uppgi namn och adress samt insända dubbelt svarsporto, enär ett flertal enskilda brev anlät till henne.

"Landsortsfru-Idunvän", som i n:r 5 hade införd en fråga rörande försäljning av en vit pörrävskrage, uppmanas även uppgi namn och adress för Iduns redaktion, då en annan av våra läsarinnor vill komma i förbindelse med henne.

"Bekymrad 20-åring", som hade en fråga införd i senaste "Läsarinnornas spalt", torde för Iduns redaktion uppgi namn och adress samt insända svarsporto, då enskilt brev anlät till henne.

"Vad en modern kvinna måste veta". Av E. A. Fletcher. 132 sidor. Kr. 3:—.
Bokförlaget. Postfack 375, Stockholm.

GIFT ER ALDRIG

förrän Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfärf, Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

Hur man blir sin egen advokat.

En nyutkommen bok, som rönt en enastående efterfrågan.

En juridisk formulärsamling, som var och en bör förskaffa sig.

En av Stockholms skickligaste jurister, juris utriusque kandidat, e. o. hovrättsnotarie G. F. Nilsson, har utgivit en juridisk formulärsamling med över 300 olika formulär till de flesta i det dagliga livet förekommande juridiska, kommunala m. fl. handlingar. Dessa formulär äro så enkelt och klart avfattade, så att om man har något juridiskt eller kommunalt, som behöves utföras, kan man utföra det själv endast genom att avskrivna det formulär som är tillämpligt för ens sak. Denna bok är något alldeles nytt i sitt slag. Formulär finnes i den till allt. Om man t. ex. är tilltalad för något eller ämnar stämma någon, inkassera en fordran, erhålla boskillnad eller äktenskapsförord, uppsätta testamente löseöreköpskontrakt, bouppteckning, förmynderskapsräkning, öppna affär, få uppskov med värnplikten, köpa eller sälja en egendom eller affär, ändra namn eller vad det vara månede, så behöves man icke gå till någon advokat och betala stora pengar för att få det utfört, utan man reder sig utmärkt på egen hand endast genom att skriva av formulären samt följa anvisningarna huru man sedan skall bete sig. Genom att begagna sig av denna juridiska formulärsamling inbesparar man ej blott stora pengar, utan man blir även i tillfälle till goda extraförtjänster, ty som känt är, får i Sverige numera såväl man som kvinna, vem som helst som äger god frejd och fyllt 21 år, utan någon som helst examen uppträda inför domstol som sakförare.

Boken, som är elegant inbunden med guldtryck, säljes endast från Bokförlaget Oden. (avd. 70), Klarabergsg. 35, Stockholm, för det billiga priset av kronor 10:75. Var och en bör i sitt eget intresse skriva till bokförlaget och köpa denna bok, ty säkert är att man med densamma sparar in stora pengar på samma gång man på ett enkelt och lättfattligt sätt erhåller kunskaper om alla juridiska handlingar. Boken har en strykande åtgång. Över 40,000 ex. sålda på 4 månader.

Hur fullt Ni går,

kan Eder väninna säga Eder,
då Ni själv ej ser, att Ni har

Sneda Klackar

SNECKUODEN
förhindrar snedgångna klackar.

Dr SCHOLL'S SNEDKUDDE

utjämnar kroppsviktens fördelning på klackarna, varigenom skons facon bibehålles.

Den förhindrar samtidigt snedgångna klackar.

Om Eder skohandlare icke skulle föra dem, så vänd Eder direkt till oss Uppgiv skonommer.

Vår broschyr »Fötterna och deras vård», upptagande 12 fotspecialiteter, sändes gratis på begäran.

THE SCHOLL MANUFACTURING Co
Stockholm 7
Avdelu. 1.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

VINOLIA TANDCRÈME

I hygienisk förpackning

Antiseptisk i verkan
Angenäm i smaken
Särskilt tilltalande
för barnen

Den verkliga kännaren
väljer Vinolia

Pressens omdömen om "Reformationens Jubileumsgåva"

"Ett vittnesbörd om den offer-
vilja, som levde inom den svenska
kyrkan under den bekymmersam-
ma tid, som fick sin prägel av
världskriget....." Sv. Morgonbl.

"Boken borde lämpligen inköpas
att förvaras i kyrkoarkiven. Veder-
börande kyrkoråd bör icke försum-
ma detta. Även för enskilda äger
boken stort intresse."

Helsingborgs Dagbl.

"Diakonistyrelsens Bokförlag
har all heder av den förtämligt
prydliga boken."

Dagens Tidning.

"En ståtlig volym! Rent utvär-
tes att se på. Men ock till sitt
innehåll..... är en prydnad för
varje hem, varje boksamling."

Skaraborgs-Tidningen.

"Svenska Kyrkans Diakonisty-
relsens förlag presenterar ett arbete,
vars utstyrelse är värd ett särskilt
lovord....." St. Dagblad.

"...ett dokument, som för kom-
mande släktled skall vittna om vår
generations kärlek till Luthers arv
och Sveriges kyrka".

Örebro Dagblad.

"Bästa sättet att hugfästa in-
samlingens minne vore att ett
exemplar inköptes för varje kyrka.
Det är saken verkligen värd."

Sv. Kyrkotidn.

Reformationens Jubileumsgåva

för främjande av kärleksverksam-
heten inom svenska kyrkan.

En redogörelse för nationalinsam-
lingen jubileumsåret 1917. Utgiven
av Centralnämnden genom Per
Pehrsson och I. H. R. Widegren.
Rikt illustrerad. Pris 5 kronor.
Erhålls i varje bokhandel eller
direkt från förlaget.

Bör ha sin givna plats i varje
svensk medborgares bibliotek.

DIAKONISTYRELSENS BOKFÖRLAG
STOCKHOLM.

Oatine

OM ER HY ÄR ÖMTÅLIG

och icke kan tåla tvål och vatten, så begagna *Oatine-havre-crème*. Den icke blott läker huden, men bidrar också till att ny hud ständigt bildas genom Oatine-behandling.

Oatine rensar huden, blott man lätt gnider in den och torkar av ett ögonblick därefter. Porerna öppna sig, och huden blir elastisk, smidig och mjuk, och hyn blir klar, sund och frisk.

Oatine är välluktande, snövit och angenäm att använda och bör därför aldrig saknas på ert toalettbord.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Trevliga och billiga SÄLLSKAPSRESOR

NORDAFRIKA med SAHARAÖKNEN

Palermo, Neapel och Rom

22 februari t. o. m. 10 april (48 dagar)

2,745 kronor

SPANIEN och FRANKRIKE

10 mars t. o. m. 17 april (39 dagar)

2,542 kronor

ITALIEN

Påskan i Rom

10 mars t. o. m. 14 april (36 dagar)

1,962 kronor

RIVIERAN och PARIS

10 mars t. o. m. 3 april (25 dagar)

1,525 kronor

Samtliga ovanstående resor äga rum med

EXTRATÅG

genom Tyskland till Basel. Väl uppvärmda, genomgående
sovvagnar och restaurangvagn.

OBS! Erfarna och språkkunniga reseledare medfölja.

Utförliga program finnas tryckta och utlämnas gratis hos

A.-B. NORDISK RESEBUREAU

GÖTEBORG

Palace Hôtel

Tel. 4194

STOCKHOLM

Regeringsgatan 10

Rikst. 9044

Allm. 9643

MALMÖ

Stortorget 13 A

Tel. 3226

Säljes på apoteken.

ALKOHOLFRITT!

ETERFRITT!

Klena, i utvecklingen eller vid undervisningen efterblivna barn liksom även blodfat-
tiga vuxna personer, som känna sig matta, nervösa och överarbetade eller som
äro lättretliga och fort bli trötta, ha för att stärka sina krafter med bästa resultat använt

Dr. Hommel's Haematogen

det förnämsta blodbildande kraftmedlet. Resultaten ha varit storartade vid
fall av anaemi, blodbrist, allmän svaghet, dålig matlust o. s. v.

AKTIEN-GES. HOMMEL'S HAEMATOGEN, Zürich (Schweiz).

Generalagenter för Sverige: MALMSTEN & BERGVALL, Göteborg & Stockholm.